

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 14ης Μαΐου 1998 *

Στην υπόθεση T-310/94,

Gruber + Weber GmbH & Co. KG, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Gernsbach-Obertsrot (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους Holger-Friedrich Wissel και Joachim Schütze, δικηγόρους Düsseldorf, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Marc Loesch, 11, rue Goethe,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Bernd Langeheine και Richard Lyal, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενους από τον Dirk Schroeder, δικηγόρο Κολωνίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η παρούσα υπόθεση αφορά την απόφαση 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1), όπως διορθώθηκε πριν από τη

δημοσίευσή της με απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 1994 [C(94) 2135 τελικό] (στο εξής: απόφαση). Με την απόφαση, επιβλήθηκαν πρόστιμα σε 19 κατασκευαστές προμηθευτές χαρτονιού εγκατεστημένους εντός της Κοινότητας, λόγω παραβάσεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 2 Το προϊόν που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως είναι το χαρτόνι. Στην απόφαση μνημονεύονται τρεις τύποι χαρτονιού, που περιγράφονται ως ανήκοντες στις ποιότητες GC, GD και SBS.
- 3 Το χαρτόνι ποιότητας GD (στο εξής: χαρτόνι GD) είναι μονωτική ινόπλακα λευκής επιστρώσεως (ανακυκλωμένο χαρτί), που χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία μη εδωδίων προϊόντων.
- 4 Το χαρτόνι ποιότητας GC (στο εξής: χαρτόνι GC) περιβάλλεται από λευκή επίστρωση και χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία τροφίμων. Το χαρτόνι GC έχει ανώτερη ποιότητα από το χαρτόνι GD. Κατά το καλυπτόμενο από την απόφαση χρονικό διάστημα, η διαφορά τιμής μεταξύ των δύο αυτών προϊόντων ήταν συνήθως της τάξεως του 30 %. Σε μικρότερη έκταση, το χαρτόνι GC υψηλής ποιότητας χρησιμοποιείται επίσης για γραφικές εφαρμογές.
- 5 Με τα αρχικά SBS χαρακτηρίζεται το εντελώς λευκό χαρτόνι (στο εξής: χαρτόνι SBS). Η τιμή του προϊόντος αυτού υπερβαίνει κατά 20 % περίπου την του χαρτονιού GC. Χρησιμοποιείται για τη συσκευασία τροφίμων, καλλυντικών, φαρμακευτικών προϊόντων και σιγαρέτων, κυρίως όμως για γραφικές εφαρμογές.
- 6 Με επιστολή της 22ας Νοεμβρίου 1990, η British Printing Industries Federation, οργάνωση που αντιπροσωπεύει τις περισσότερες βιομηχανίες εκτυπώσεως χαρτονιού στο Ηνωμένο Βασίλειο (στο εξής: BPIF), κατέθεσε στην Επιτροπή ανε-

πίσημη καταγγελία. Υποστήριξε ότι οι παραγωγοί χαρτονιού που εφοδιάζουν την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν προβεί σε μια σειρά ταυτοχρόνων και ενιαίων αυξήσεων των τιμών και ζητούσε από την Επιτροπή να διενεργήσει ελέγχους για να διαπιστωθεί κατά πόσον είχε διαπραχθεί παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Για να προσδώσει δημοσιότητα στην πρωτοβουλία της, η ΒΡΙΦ εξέδωσε ανακοινωθέν Τύπου. Στοιχεία αυτού του ανακοινωθέντος περιέλαβε ο ειδικευμένος εμπορικός Τύπος κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 1990.

- 7 Στις 12 Δεκεμβρίου 1990, η Fédération française de cartonnage υπέβαλε επίσης ανεπίσημη καταγγελία στην Επιτροπή, παρόμοια με εκείνη της ΒΡΙΦ, στην οποία διατύπωνε κατηγορίες σχετικά με τη γαλλική αγορά χαρτονιού.
- 8 Στις 23 και 24 Απριλίου 1991, υπάλληλοι της Επιτροπής διενήργησαν, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), ταυτοχρόνους ελέγχους χωρίς προειδοποίηση στα κτίρια και τις εγκαταστάσεις ορισμένων επιχειρήσεων και εμπορικών συνδέσμων του κλάδου του χαρτονιού.
- 9 Μετά τους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή απηύθυνε αίτηση παροχής πληροφοριών και εγγράφων βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 σε όλους τους αποδέκτες της αποφάσεως.
- 10 Τα στοιχεία τα οποία συνέλεξε στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων και αιτήσεων παροχής πληροφοριών και εγγράφων οδήγησαν την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον (στις πλείστες των περιπτώσεων), μετάσχει σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 11 Αποφάσισε, κατά συνέπεια, να κινήσει την κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής προβλεπόμενη διαδικασία. Με επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1992, απηύθυνε ανακοίνωση των αιτιάσεων σε κάθε μια από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Όλες οι αποδέκτριες επιχειρήσεις απάντησαν γραπτώς. Εννέα εξ αυτών ζήτησαν να εκθέσουν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους. Η ακρόασή τους διενεργήθηκε από τις 7 έως τις 9 Ιουνίου 1993.
- 12 Κατά το πέρας της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση, η οποία περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 1

Οι επιχειρήσεις Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek De Eendracht NV (με εμπορική επωνυμία BPB de Eendracht NV) Koninklijke KNP BT NV (πρώην Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co. KG, Mo Och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd [πρώην Reed Paper & Board (UK) Ltd], Stora Kopparberge Bergslags AB, Enso Española SA (πρώην Tampella Española SA) και Moritz J. Weig GmbH & Co. KG παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης με τη συμμετοχή τους:

- στην περίπτωση της Buchmann και της Rena από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Enso Española, τουλάχιστον από τον Μάρτιο του 1988 μέχρι το τέλος Απριλίου 1991 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Gruber & Weber από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990,

— στις υπόλοιπες περιπτώσεις, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον,

σε μία συμφωνία και μια εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα:

— πραγματοποίησαν σε τακτά χρονικά διαστήματα σειρά μυστικών και θεσμοθετημένων συναντήσεων για να συζητήσουν και να υιοθετήσουν ένα κοινό βιομηχανικό σχέδιο περιορισμού του ανταγωνισμού,

— συμφώνησαν τακτικές αυξήσεις των τιμών για κάθε ποιότητα του προϊόντος σε κάθε εθνικό νόμισμα,

— προσχέδίασαν και εφήρμοσαν ταυτόχρονες και ενιαίες αυξήσεις των τιμών σε ολόκληρη την Κοινότητα,

— συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις,

— έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1990, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών,

— αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων.

(...)

Άρθρο 3

Με την παρούσα απόφαση επιβάλλονται, για τις παραβάσεις του άρθρου 1 που διαπιστώθηκαν, τα ακόλουθα πρόστιμα στις παρακάτω επιχειρήσεις:

(...)

vii) Gruber & Weber GmbH & Co. KG, πρόστιμο 1 000 000 ECU·

(...)».

- 13 Κατά την απόφαση, η παράβαση εξελίχθηκε στο πλαίσιο ενός φορέα γνωστού ως Product Group Paperboard (στο εξής: PG Paperboard), ο οποίος απετελείτο από διάφορες ομάδες ή επιτροπές.
- 14 Εντός του φορέα αυτού συστάθηκε, περί τα μέσα του 1986, μια Presidents Working Group (ομάδα εργασίας προέδρων, στο εξής: PWG), αποτελούμενη από υψηλά ισταμένους εκπροσώπους των (οκτώ περίπου) μεγαλύτερων παραγωγών χαρτονιού της Κοινότητας.
- 15 Η PWG είχε ως βασική δραστηριότητα να συζητεί και να διαβουλεύεται για την αγορά, τα μερίδια αγοράς, τις τιμές και την παραγωγική ικανότητα. Ειδικότερα, ελάμβανε βασικές αποφάσεις τόσο για το χρονοδιάγραμμα όσο και για το επίπεδο των αυξήσεων των τιμών που θα πραγματοποιούσαν οι παραγωγοί.

- 16 Η PWG υπέβαλλε εκθέσεις στην President Conference (συμβούλιο προέδρων, στο εξής: PC), στην οποία μετείχαν (κατά το μάλλον ή ήττον τακτικά) όλοι σχεδόν οι διευθύνοντες σύμβουλοι των οικείων επιχειρήσεων. Η PC συνερχόταν κατά την υπό κρίση περίοδο δύο φορές ετησίως.
- 17 Περί τα τέλη του 1987, συστάθηκε η Joint Marketing Committee (κοινή επιτροπή μάρκετινγκ, στο εξής: JMC). Βασικό της έργο ήταν αφενός μεν να προσδιορίζει εάν και, εφόσον ναι, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών, αφετέρου δε να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσισε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριότερους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ισοδυνάμων τιμών στην Ευρώπη.
- 18 Τέλος, η «οικονομική επιτροπή» (στο εξής: OE) συζητούσε θέματα όπως οι διακυμάνσεις των τιμών στις εθνικές αγορές και οι ανεκτέλεστες παραγγελίες και γνωστοποιούσε τα πορίσματά της στην JMC ή, πριν από τα τέλη του 1987, στην προκάτοχο της JMC, Marketing Committee. Η OE απετελείτο από διευθυντές μάρκετινγκ ή/και πωλήσεων των περισσότερων από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και συνερχόταν περισσότερες από μία φορές ετησίως.
- 19 Όπως προκύπτει ακόμη από την απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δραστηριότητες της PG Paperboard υπεβοηθούντο από την ανταλλαγή πληροφοριών που γινόταν μέσω της εταιρείας καταπιστευτικής διαχείρισεως Fides με έδρα τη Ζυρίχη (Ελβετία). Κατά την απόφαση, τα περισσότερα μέλη της PG Paperboard υπέβαλλαν στη Fides περιοδικές εκθέσεις σχετικά με τις παραγγελίες, την παραγωγή, τις πωλήσεις και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας. Οι εκθέσεις αυτές συγκεντρώνονταν στο πλαίσιο του συστήματος Fides, τα δε συγκεντρωμένα κατ' αυτόν τον τρόπο στοιχεία διαβιβάζονταν στη συνέχεια στους μετέχοντες.
- 20 Η προσφεύγουσα Gruber + Weber GmbH & Co. KG (στο εξής: Gruber + Weber) είναι παραγωγός χαρτονιού GD, που, σύμφωνα με την απόφαση, μετέσχε σε ορισμένες συνεδριάσεις της JMC. Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, η Gruber + Weber μετείχε στην παράβαση από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990 (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 162).

Διαδικασία

- 21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 7 Οκτωβρίου 1994, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 22 Κατά της απόφασης προσέφυγαν επίσης δεκαέξι από τις λοιπές δεκαοκτώ επιχειρήσεις που θεωρήθηκαν υπαίτιες της παραβάσεως (υποθέσεις Τ-295/94, Τ-301/94, Τ-304/94, Τ-308/94, Τ-309/94, Τ-311/94, Τ-317/94, Τ-319/94, Τ-327/94, Τ-334/94, Τ-337/94, Τ-338/94, Τ-347/94, Τ-348/94, Τ-352/94 και Τ-354/94).
- 23 Με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Ιουνίου 1996, η προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-301/94, Laakmann Karton GmbH, παραιτήθηκε της προσφυγής της, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 18ης Ιουλίου 1996, Τ-301/94, Laakmann Karton κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 24 Κατά της απόφασης προσέφυγαν επίσης τέσσερις φινλανδικές επιχειρήσεις, μέλη του επαγγελματικού ομίλου Finnboard και ευθυνόμενες αλληλεγγύως, υπ' αυτή τους την ιδιότητα, για την πληρωμή του επιβληθέντος σ' αυτόν προστίμου (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις Τ-339/94, Τ-340/94, Τ-341/94 και Τ-342/94).
- 25 Τέλος, προσφυγή άσκησε ο σύνδεσμος CEPI-Cartonboard, μη αποδέκτης της απόφασης. Παραιτήθηκε όμως της προσφυγής του με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Ιανουαρίου 1997, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 6ης Μαρτίου 1997, Τ-312/94, CEPI-Cartonboard κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 26 Με επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1997, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να μετάσχουν σε ανεπίσημη συνάντηση, ιδίως για ν' αναπτύξουν τις παρα-

τηρήσεις τους επί του ενδεχομένου της συνεκδικάσεως των υποθέσεων T-295/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 και T-354/94, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας. Κατά την εν λόγω συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στις 29 Απριλίου 1997, οι διάδικοι αποδέχθηκαν τη συνεκδίκαση αυτή.

- 27 Με διάταξη της 4ης Ιουνίου 1997, ο πρόεδρος του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου αποφάσισε να συνεκδικάσει λόγω συναφείας τις προαναφερθείσες υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας, δέχθηκε δε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-334/94.
- 28 Με διάταξη της 20ής Ιουνίου 1997, δέχθηκε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-337/94 σχετικά με έγγραφο το οποίο προσκόμισε εις απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου.
- 29 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να λάβει μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας, ζητώντας από τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα αυτά.
- 30 Οι διάδικοι των απαριθμουμένων στη σκέψη 26 υποθέσεων αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997.

Αιτήματα των διαδίκων

31 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση·

— εάν η απόφαση ήθελε επικυρωθεί εν όλω ή εν μέρει, να μειώσει αισθητά το ύψος του προστίμου που της επιβλήθηκε·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

32 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως

Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και παραγνωρίσεως των υποχρεώσεων περί βάρους αποδείξεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

33 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, σε μια περίπτωση όπως η υπό κρίση, η Επιτροπή υποχρεούται να αποδεικνύει όχι μόνο την ύπαρξη της συμπεράξεως, αλλά

και τη φύση, την έκταση και τη διάρκεια της συμμετοχής σ' αυτήν καθεμιάς από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Παρά, όμως, τις εμπειριστατωμένες εξηγήσεις τις οποίες παρέσχε η προσφεύγουσα κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία, η απόφαση δεν μνημονεύει καν, καθ' όσον την αφορά, οποιαδήποτε συμμετοχή στις συμφωνίες. Αντιθέτως, η συμμετοχή της τεκμαίρεται κατά τρόπο εξυπακουόμενο και συνολικό.

- 34 Το ότι, όμως, οι καθ' εκάστην επιχειρήσεις μετέσχαν, ενεργά ή παθητικά, σε δραστηριότητες συμπράξεως πρέπει ν' αποδεικνύεται, διότι οι δραστηριότητες αυτές επηρεάζουν άμεσα το ύψος των ενδεχομένων προστίμων.
- 35 Τα προβληθέντα από την προσφεύγουσα επιχειρήματα παρατίθενται μόνο στην αιτιολογική σκέψη 109, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως, κατά την οποία «η Gruber & Weber παραδέχθηκε από την πλευρά της ότι στις συνεδριάσεις συνεζητούντο οι τιμές για τους σημαντικούς πελάτες, αλλά ισχυρίσθηκε ότι για την ίδια το θέμα αυτό δεν παρουσίαζε ενδιαφέρον επειδή είχε μόνο μικρούς πελάτες.» Η απόφαση όμως δεν περιέχει καμμία εκτίμηση αυτής της εξηγήσεως. Μια τέτοια όμως εκτίμηση είναι απαραίτητη, διότι, όπως προκύπτει από την απόφαση, η φερομένη σύμπραξη είχε ως κύριο σκοπό να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά (αιτιολογική σκέψη 2), βασικό δε έργο της JMC ήταν να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές για τους κυριότερους πελάτες των «επί κεφαλής» της συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 44). Υπ' αυτές τις συνθήκες, εν όψει του ασήμαντου μεριδίου το οποίο κατείχε η προσφεύγουσα στην αγορά αφενός και της διαφορετικής δομής της πελατείας της σε σχέση με την των άλλων παραγωγών αφετέρου, είναι προφανές ότι δεν είχε κανένα συμφέρον να μετέχει στη φερομένη σύμπραξη.
- 36 Η προσφεύγουσα καταλήγει ότι δεν αποδεικνύεται επαρκώς η ατομική της συμμετοχή σε ενδεχόμενη σύμπραξη και ότι οι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η απόφαση ως προς αυτήν δεν εξετέθησαν επαρκώς (βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Sir Gordon Slynn που αφορούν την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Φεβρουαρίου 1984, 86/82, Hasselblad κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 883, 913, και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Darmon που αφορούν την απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85,

C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-1307, I-1445).

- 37 Η Επιτροπή τονίζει ότι, στις αιτιολογικές σκέψεις 108 έως 115 της αποφάσεως, απάντησε στα βασικά επιχειρήματα των παραγωγών. Δεν είναι υποχρεωμένη να συζητεί, κατά την αιτιολόγηση της αποφάσεώς της, όλα τα πραγματικά ή νομικά ζητήματα που έχουν εγερθεί κατά τη διαδικασία, αλλ' αρκεί να μνημονεύει τα πραγματικά και νομικά ζητήματα που την ώθησαν στη λήψη της αποφάσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψη 318).
- 38 Δεν στηρίχτηκε άλλωστε σε συνολικά τεκμήρια και ανακριβείς ισχυρισμούς.
- 39 Κατά τα λοιπά, απαντά στον παρόντα λόγο ακυρώσεως στο πλαίσιο της αντικρούσεως των άλλων λόγων ακυρώσεως τους οποίους προβάλλει η προσφεύγουσα προς στήριξη των αιτημάτων της περί ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 40 Κατά πάγια νομολογία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 1963, 24/62, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 909, 914, της 17ης Ιανουαρίου 1984, 43/82 και 63/82, VBVB και VBBB κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 19, σκέψη 22, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1992, T-44/90, La Cinq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1, σκέψη 42), η αιτιολόγηση βλαπτικής αποφάσεως πρέπει να παρέχει στον μεν κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του ως προς τη νομιμότητα στον δε ενδιαφερόμενο να γνωρίζει πώς δικαιολογείται το ληφθέν μέτρο, ώστε να είναι σε θέση να υπερασπίσει τα δικαιώματά του και να εξακριβώσει αν η απόφαση είναι ή όχι βάσιμη.

- 41 Επομένως, η έλλειψη ή η ανεπάρκεια αιτιολογίας συνιστά λόγο ακυρώσεως αναγόμενο στην παράβαση ουσιώδους τύπου, ο οποίος διαφέρει, επομένως, από τον λόγο που στηρίζεται στην ανακρίβεια της αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως, ο έλεγχος της οποίας εμπίπτει, αντιθέτως, στην εξέταση του βασιμίου της αποφάσεως αυτής.
- 42 Κατά το μέτρο, επομένως, που η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας αποσκοπεί στην αμφισβήτηση της ακρίβειας του σκεπτικού της αποφάσεως, στερείται σημασίας στο παρόν πλαίσιο. Το ίδιο ισχύει και ως προς την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, ότι η Επιτροπή παραγνώρισε τους κανόνες περί βάρους αποδείξεως, επιχειρηματολογία που επίσης αποσκοπεί στην αμφισβήτηση του βασιμίου της αποφάσεως.
- 43 Επισημαίνεται, περαιτέρω, ότι, ναι μεν η Επιτροπή υποχρεούται, βάσει του άρθρου 190 της Συνθήκης, να μνημονεύει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία από τα οποία εξαρτάται η νόμιμη δικαιολόγηση της αποφάσεως και τις σκέψεις που την οδήγησαν να την λάβει, δεν απαιτείται όμως να λαμβάνει θέση εφ' όλων των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που ανακινήθηκαν κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας (βλ. ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 66).
- 44 Εν προκειμένω, η απόφαση μνημονεύει ευθέως την προσφεύγουσα στο πλαίσιο της περιγραφής των εναρμονισμένων ανατιμήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 76, 78 και 79). Περαιτέρω, τα σημεία της αποφάσεως όπου περιγράφονται οι αντικείμενες στον ανταγωνισμό συζητήσεις εντός της JMC (ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 44 έως 46, 58, 71, 73, 84, 85 και 87) αφορούν κατ' ανάγκην την προσφεύγουσα, η οποία δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της στις συναντήσεις του οργάνου αυτού. Τέλος, η απόφαση εκθέτει σαφώς τη συλλογιστική την οποία ακολούθησε η Επιτροπή για να κρίνει ότι μετέσχε στην όλη σύμπραξη (αιτιολογικές σκέψεις 116 έως 119).
- 45 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αιτιολογία της αποφάσεως παρέσχε στην προσφεύγουσα επαρκείς ενδείξεις ώστε να γνωρίζει τα κύρια πραγματικά και νομικά

στοιχεία στα οποία στηρίχτηκε η συλλογιστική βάσει της οποίας η Επιτροπή την έγκρινε υπαίτια παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 46 Επομένως, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε σε μυστικές και θεσμοθετημένες συναντήσεις και τακτικές συμφωνίες για τις τιμές

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 47 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή κακώς εθεώρησε ότι μετείχε σε μυστικές και θεσμοθετημένες συναντήσεις και σε τακτικές συμφωνίες για τις τιμές.
- 48 Όσον αφορά τη συμμετοχή της στις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard, από την απόφαση προκύπτει ότι η κύρια και καθοριστική λειτουργία στο πλαίσιο της συμπράξεως ανήκε στα όργανα που ελάμβαναν αποφάσεις, ήτοι την PWG και την PC (αιτιολογικές σκέψεις 37, 38 και 41). Η προσφεύγουσα, όμως, ουδέποτε μετέσχε στις συνεδριάσεις των οργάνων αυτών, είναι δε ανακριβές το λεγόμενο στην αιτιολογική σκέψη 42, ότι όλες οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η απόφαση εκπροσωπούνταν στο συμβούλιο προέδρων (PC). Ούτε άλλωστε στις συνεδριάσεις της ΟΕ μετείχε.
- 49 Όσο για τη JMC, προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 44 της αποφάσεως, που περιγράφει το βασικό έργο του οργάνου αυτού, ότι η σημασία του στο πλαίσιο της συμπράξεως ήταν δευτερεύουσα.

- 50 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα εισήλθε στη JMC καθυστερημένα (το 1988) σε σχέση με άλλους παραγωγούς, απεχώρησε δε από τις συνεδριάσεις του λίγο μετά (το 1990). Κατά το διάστημα αυτό, περιστασιακά μόνο μετείχε στις συνεδριάσεις της JMC. Και αν ακόμη υποτεθεί ότι η JMC διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της φερομένης συμπράξεως, ο προσφεύγων δεν εξεπλήρωσε — ούτε μπορούσε να εκπληρώσει — κάποια λειτουργία εντός αυτού του οργάνου. Ούτε μπορούσε να έχει πλήρη γνώση των φερομένων αθεμίτων συμφωνιών.
- 51 Με βάση τα ανωτέρω, δεν ασκεί επιρροή η παραπομπή στην οποία προβαίνει η Επιτροπή στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-1/89, Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. II-867). Αντιθέτως προς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως εκείνης, στην παρούσα υπόθεση δεν υπάρχει καμμία απόδειξη περί συμμετοχής της προσφεύγουσας σε συναντήσεις κατά τις οποίες αποφασίστηκαν πρωτοβουλίες για τις τιμές ή ανατιμήσεις.
- 52 Επί πλέον, η Επιτροπή παραλείπει να λάβει υπόψη για ποιο λόγο η προσφεύγουσα έλαβε μέρος σε ορισμένες συνεδριάσεις της JMC. Συναφώς, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι αποφάσισε να προσχωρήσει στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides, απλώς και μόνο για να εκτιμά καλύτερα τη μελλοντική εξέλιξη της αγοράς, και ιδίως της γερμανικής αγοράς πτυσσόμενων χαρτοκιβωτίων, εν όψει σημαντικής επενδύσεως συνδεομένης με τον εκσυγχρονισμό του υλικού παραγωγής της. Η προσχώρησή της στο σύστημα τερματίστηκε μόλις ολοκληρώθηκε ο εκσυγχρονισμός, στα τέλη 1990.
- 53 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν είχε κανένα συμφέρον να μετέχει σε οποιαδήποτε αθέμιτη σύμπραξη, διότι α) η πελατεία της απετελείτο από επιχειρήσεις μέσων διαστάσεων, β) ο συνήθης όγκος των παραγγελιών των πελατών της διέφερε σημαντικά από τον όγκο παραγγελιών των πελατών, τις οποίες παρέδιδαν οι κυριότεροι παραγωγοί χαρτονιού και γ) το φάσμα των προϊόντων της διέφερε, ως επί το πλείστον, σημαντικά από το των κυριοτέρων παραγωγών χαρτονιού για πτυσσόμενα χαρτοκιβώτια.

- 54 Η Επιτροπή διατείνεται ότι, ως εκ της συμμετοχής της στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides καθώς και στις συνεδριάσεις της JMC, η προσφεύγουσα μετέσχε στην παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης στο σύνολό της. Επ' αυτού, τονίζει ότι δεν επρόκειτο για σειρά ξεχωριστών παραβάσεων αλλ' ότι, αντιθέτως, τα διάφορα στοιχεία της συμπράξεως συνέτρεχαν στην πραγματοποίηση μιας και της αυτής συνολικής συμφωνίας. Πρέπει, επομένως, τα μέτρα και οι συμφωνίες της συμπράξεως να συνεκτιμηθούν στο σύνολό τους (προαναφερθείσα απόφαση Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής, σκέψεις 125 έως 127).
- 55 Η Επιτροπή παραδέχεται ότι η προσφεύγουσα μετείχε μόνο στις συνεδριάσεις της JMC. Το λεγόμενο στην αιτιολογική σκέψη 42 της αποφάσεως, ότι όλες οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η απόφαση εκπροσωπούνταν στο συμβούλιο προέδρων (PC) προκύπτει απλώς από παραδρομή. Η JMC, όμως, διαδραμάτιζε εξαιρετικής σημασίας ρόλο εντός της συμπράξεως, όπως προκύπτει από την απόφαση.
- 56 Ως προς το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι σποραδικώς μόνο μετείχε στις συνεδριάσεις της JMC, τίποτε δεν αποδεικνύει ότι συζητήσεις επί των πρωτοβουλιών για τις τιμές δεν έγιναν κατά τις συνεδριάσεις στις οποίες ήταν παρούσα, όταν μάλιστα παραδέχεται ότι κατά την εν λόγω χρονική περίοδο προέβη σε ανατιμήσεις. Περαιτέρω, οι συνεδριάσεις της JMC γίνονταν χωριστά για κάθε ποιότητα χαρτονιού. Συναφώς, η Επιτροπή τονίζει ότι η προσφεύγουσα παράγει μόνο χαρτόνι GD.
- 57 Τέλος, ως προς τον λόγο για τον οποίο η προσφεύγουσα συμμετείχε στις συνεδριάσεις της JMC και στο ότι δεν είχε συμφέρον να συμμετέχει σε αθέμιτη σύμπραξη, η Επιτροπή αποκρίνεται ότι τα ατομικά κίνητρα, ή και η έλλειψη συμφέροντος, δεν δικαιολογούν τη συμμετοχή σε αθέμιτη σύμπραξη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 58 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη συμμετοχή της, που διαπιστώνεται στο άρθρο 1, πέμπτη περίπτωση, της αποφάσεως, σε «μυστικές και θεσμοθετημένες συναντήσεις».

59 Αμφισβητεί επίσης τη συμμετοχή της σε συμφωνίες για τις τιμές. Η σχετική επιχειρηματολογία της πρέπει να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε συμπαιγνία για τις τιμές, αν δε μια τέτοια συμπαιγνία ήθελε κριθεί αποδειχθείσα, την ορθότητα του χαρακτηρισμού της από την Επιτροπή ως συμφωνίας.

60 Οι τρεις εγερθείσες από την προσφεύγουσα αμφισβητήσεις πρέπει να εξετασθούν διαδοχικά.

— Για τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε «μυστικές και θεσμοθετημένες συναντήσεις»

61 Η προσφεύγουσα μετέσχε αδιαμφισβήτητα σε ορισμένες συνεδριάσεις της JMC κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 1988 και τέλους 1990. Με επιστολή την οποία απηύθυνε στη Επιτροπή στις 10 Ιανουαρίου 1992, διαβίβασε τις ημερομηνίες των συνεδριάσεων αυτών μόνο για το 1990. Συναφώς, εδήλωσε ότι είχε μετάσχει στις συνεδριάσεις της 6ης/7ης Φεβρουαρίου 1990, της 14ης Μαΐου 1990 και της 4ης Σεπτεμβρίου 1990. Με την ίδια επιστολή, ισχυρίστηκε ότι δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει αν είχε μετάσχει στις συνεδριάσεις της 4ης/5ης Απριλίου 1990, της 8ης/9ης Οκτωβρίου 1990 και της 19ης/20ης Νοεμβρίου 1990. Οι πληροφορίες αυτές ελήφθησαν δεόντων υπόψη από την Επιτροπή, όπως προκύπτει από τον συνημμένο στην απόφαση πίνακα 4.

62 Είναι επίσης αδιαμφισβήτητο ότι η προσφεύγουσα ουδέποτε μετέσχε σε συνεδριάσεις των άλλων τριών οργάνων της PG Paperboard, ήτοι της PWG, της OE και της PC.

63 Όσον αφορά ειδικότερα την PC, από μια ανάγνωση ολόκληρης της αποφάσεως προκύπτει ότι το λεγόμενο στην αιτιολογική σκέψη 42, πρώτο εδάφιο, ότι «όλες

οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η παρούσα απόφαση εκπροσωπούνταν στο συμβούλιο προέδρων», συνιστά, όπως αναγνώρισε η Επιτροπή με τα δικόγραφα της ενώπιον του Πρωτοδικείου, συντακτικό σφάλμα. Αρκεί να διαπιστωθεί συναφώς ότι η προσφεύγουσα δεν εμφανίζεται, στους συνημμένους στην απόφαση πίνακες 3 και 7, μεταξύ των επιχειρήσεων που μετείχαν στις συναντήσεις της PC.

- 64 Η Επιτροπή, επομένως, δεν εθώρησε ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει σε συνεδριάσεις των οργάνων της PG Paperboard πέραν όσων παραδέχεται η ίδια η επιχείρηση.
- 65 Επισημαίνεται ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας σε ορισμένες συνεδριάσεις της JMC δικαιολογούσε το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει σε «θεσμοθετημένες» συναντήσεις. Το συμπέρασμα αυτό δεν απαιτούσε να αποδειχθεί η συμμετοχή στις συναντήσεις όλων των οργάνων της PG Paperboard.
- 66 Εν πάση περιπτώσει, και χωρίς να θίγεται το ζήτημα εάν και κατά πόσον η προσφεύγουσα έλαβε μέρος στην παράβαση που διαπιστώνεται στο άρθρο 1 της αποφάσεως, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα ε γνώριζε πλήρως το γεγονός ότι οι συνεδριάσεις της JMC στις οποίες μετείχε εντάσσονταν σε ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο. Αρκεί να επισημανθεί σχετικά ότι, με την από 10 Ιανουαρίου 1992 επιστολή της (βλ. σκέψη 61 ανωτέρω), παρέσχε πληροφορίες σχετικά με τις ημερομηνίες των συνεδριάσεων όλων των οργάνων της PG Paperboard των ετών 1989 και 1990.
- 67 Όσον αφορά τον μυστικό χαρακτήρα των εν λόγω συνεδριάσεων, παρατηρείται ότι δεν υπάρχει κανένα επίσημο πρακτικό των συνεδριάσεων της JMC. Η έλλειψη επίσημων πρακτικών και η σχεδόν παντελής έλλειψη σημειώσεων εσωτερικής χρήσεως από τις εν λόγω συναντήσεις συνιστούν, εν όψει του πλήθους, της χρονικής διάρκειας και της φύσεως των διεξαγομένων εκεί συζητήσεων,

επαρκή απόδειξη του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι οι μετέχοντες απετρέποντο από του να τηρούν σημειώσεις (βλ. αιτιολογική σκέψη 168, έκτη περίπτωση, της αποφάσεως).

- 68 Η Επιτροπή, κατά συνέπεια, ορθώς έκρινε ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε «μυστικές και θεσμοθετημένες συναντήσεις».

— Για τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές

- 69 Κατά την Επιτροπή, το βασικό έργο της JMC ήταν εξ αρχής:

«— να προσδιορίζει κατά πόσο και, εάν αυτό συνέβαινε, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών και να γνωστοποιεί τα συμπεράσματά της στην PWG,

— να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσιζε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριότερους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ταυτόσημων (δηλαδή ενιαίων) τιμών στην Ευρώπη (...)» (αιτιολογική σκέψη 44, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως).

- 70 Ειδικότερα, στην αιτιολογική σκέψη 45, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει:

«Η Επιτροπή αυτή συζητούσε τον τρόπο με τον οποίο επρόκειτο να εφαρμοστούν από κάθε παραγωγό στις διάφορες αγορές οι αυξήσεις των τιμών που συμφωνούσε η PWG. Οι πρακτικές λεπτομέρειες για την υλοποίηση των προτεινόμενων αυξήσεων των τιμών εξετάζονταν σε συζητήσεις “στρογγυλής τραπέζης”, όπου κάθε σύνοδος είχε την ευκαιρία να σχολιάζει την προτεινόμενη αύξηση.

Τυχόν δυσκολίες για την υλοποίηση των αυξήσεων των τιμών που είχε αποφασίσει η PWG, ή η κατά διαστήματα άρνηση συνεργασίας, εγνωστοποιούνται στην PWG, η οποία (κατά τη Stora) “επεδίωκε τότε να επιτύχει το επίπεδο συνεργασίας που εθεωρείτο αναγκαίο”. Η JMC υπέβαλλε χωριστές εκθέσεις για τις ποιότητες GC και GD. Σε περίπτωση που η PWG τροποποιούσε μια απόφαση για τις τιμές βάσει των εκθέσεων που λάμβανε από την JMC, τα κατάλληλα μέτρα που έπρεπε να εφαρμοστούν ε συζητούντο κατά την επόμενη συνεδρίαση της JMC.»

- 71 Διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή ορθώς αναφέρεται, προς στήριξη των στοιχείων που προβάλλει σχετικά με το αντικείμενο των συναντήσεων της JMC, στις δηλώσεις της Stora (παραρτήματα 35 και 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).
- 72 Περαιτέρω, έστω και αν δεν διαθέτει κανένα επίσημο πρακτικό συναντήσεως της JMC, απέσπασε από τη Mayr-Melnhof και τη Rena ορισμένα εσωτερικά σημειώματα αναφερόμενα στις συναντήσεις της 6ης Σεπτεμβρίου 1989, της 16ης Οκτωβρίου 1989 και της 6ης Σεπτεμβρίου 1990 (παραρτήματα 117, 109 και 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων). Τα σημειώματα αυτά, το περιεχόμενο των οποίων περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 80, 82 και 87 της αποφάσεως, αντανακλούν τις λεπτομερείς συζητήσεις που διεξήχθησαν κατά τις συναντήσεις αυτές επί των εναρμονισμένων πρωτοβουλιών για τις τιμές. Συνιστούν, επομένως, αποδεικτικά στοιχεία που σαφώς επιρροώνουν την παρασχεθείσα από τη Stora περιγραφή των καθηκόντων της JMC.
- 73 Συναφώς, αρκεί να παρατεθούν, δίκην παραδείγματος, οι σημειώσεις που είχε τηρήσει η Rena από τη συνεδρίαση της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1990 (πάρρημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), στις οποίες αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Την επόμενη εβδομάδα, το Σεπτέμβριο θα ανακοινωθεί αύξηση των τιμών

Γαλλία	40 FF
Κάτω Χώρες	14 NLG
Γερμανία	12 DM
Ιταλία	80 LIT
Βέλγιο	2,50 BFR
Ελβετία	9 SF
Ηνωμένο Βασίλειο	40 UK£
Ιρλανδία	45 IR£

Η αύξηση των τιμών θα είναι “η ίδια” για όλες τις ποιότητες, GD, UD, GT, GC κ.λπ. θα είναι ίση.

Μόνο μία αύξηση της τιμής ετησίως.

Για τις παραδόσεις από 7 Ιανουαρίου.

Όχι αργότερα από τις 31 Ιανουαρίου.

Επιστολή της 14ης Σεπτεμβρίου για την αύξηση των τιμών (Mayr-Melnhof).

19 Σεπτεμβρίου η Feldmuehle διαβιβάζει επιστολή.

Η Cascades πριν από το τέλος Σεπτεμβρίου.

Όλοι πρέπει να αποστείλουν τις επιστολές τους πριν από τις 8 Οκτωβρίου».

74 Όπως εξηγεί η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 88 έως 90 της αποφάσεως, μπόρεσε περαιτέρω να αποσπάσει εσωτερικά έγγραφα, που της επέτρεπαν να συμπεράνει ότι οι επιχειρήσεις, και ιδίως οι ρητώς κατονομαζόμενες στο παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ανήγγειλαν και εφάρμοσαν όντως τις συμφωνηθείσες ανατιμήσεις.

75 Έστω και αν τα έγγραφα τα οποία επικαλείται η Επιτροπή αφορούν μικρό μόνον αριθμό των συναντήσεων της JMC που διεξήχθησαν κατά το καλυπτόμενο από την απόφαση χρονικό διάστημα, όλες οι διατιθέμενες αποδείξεις ενισχύουν τη δήλωση της Stora ότι βασικός σκοπός της JMC ήταν να καθορίζει τις εναρμονισμένες ανατιμήσεις και να προγραμματίζει την εφαρμογή τους. Συναφώς, η σχεδόν παντελής έλλειψη πρακτικών, επισήμων ή εσωτερικής χρήσεως, των συναντήσεων της JMC πρέπει να θεωρηθεί ως επαρκής απόδειξη όχι μόνο του μυστικού χαρακτήρα των συναντήσεων (βλ. σκέψη 67 ανωτέρω), αλλά και του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι οι επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στις συ-

ναντήσεις προσπαθούσαν να αποκρύψουν την αληθή φύση των συζητήσεων αυτού του οργάνου (βλ. ιδίως αιτιολογική σκέψη 45 της αποφάσεως). Υπ' αυτές τις συνθήκες, αντεστράφη το βάρος της αποδείξεως και εναπέκειτο στις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στις συναντήσεις αυτού του οργάνου να αποδείξουν ότι είχε θεμιτούς σκοπούς. Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν το απέδειξαν, ορθώς η Επιτροπή θεώρησε ότι οι συζητήσεις τις οποίες διεξήγαν στις συναντήσεις αυτού του οργάνου οι επιχειρήσεις είχαν αντικείμενο κυρίως αντίθετο προς τον ανταγωνισμό.

- 76 Όσον αφορά την ατομική θέση της προσφεύγουσας, η συμμετοχή της σε τρεις συναντήσεις της JMC κατά το χρονικό διάστημα από το 1988 μέχρι τα τέλη του 1990, μεταξύ των οποίων τρεις τουλάχιστον έγιναν το 1990, πρέπει — υπό το φως των προεκτεθέντων και παρά την έλλειψη εγγράφων αποδείξεων για τις συζητήσεις που διεξήγοντο κατά τις συναντήσεις αυτές — να θεωρηθεί ως επαρκής απόδειξη της συμμετοχής της, κατά την περίοδο αυτήν, στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές.
- 77 Τη διαπίστωση αυτή επιρρωννύουν τα έγγραφα τα οποία επικαλείται η Επιτροπή, σχετικά με την πραγματική τιμολογιακή πρακτική της προσφεύγουσας. Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τα στοιχεία που εμφανίζονται στους συνημμένους στην απόφαση πίνακες, σχετικά με τα ποσά των ανατιμήσεων, την ημερομηνία της αναγγελίας τους και την ημερομηνία της ενάρξεως ισχύος τους. Όπως όμως προκύπτει από τους πίνακες αυτούς, η προσφεύγουσα, κατά την περίοδο κατά την οποία θεωρείται ευθυνομένη για την παράβαση, ανήγγειλε και έθεσε σε εφαρμογή ανατιμήσεις στη γερμανική αγορά που κατ' ουσίαν συνέπιπταν, ως προς το ύψος και τις ημερομηνίες αναγγελίας και εφαρμογής, με τις ληφθείσες εντός της PG Paperboard αποφάσεις.
- 78 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει (βλ. κατωτέρω σκέψεις 89 επ.) ότι δεν μετέσχε στην ανατίμηση του Οκτωβρίου 1989 και ότι, παρά τις αρχικές της προθέσεις, δεν έθεσε σε εφαρμογή τις ανατιμήσεις τις οποίες προέβλεπε για τον Απρίλιο του 1990 και τον Ιανουάριο του 1991.

- 79 Όπως, όμως, προκύπτει από την απόφαση, η πρώτη από τις τρεις αυτές ανατιμήσεις δεν αφορούσε το χαρτόνι GD, τη μόνη ποιότητα χαρτονιού την οποία κατασκεύαζε η προσφεύγουσα (βλ. τον συνημμένο στην απόφαση πίνακα Ε και τη δήλωση της Stora, παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 17).
- 80 Ως προς τη δεύτερη ανατίμηση, που προβλεπόταν για τον Απρίλιο του 1990, η προσφεύγουσα ανήγγειλε, με από 13 Δεκεμβρίου 1989 επιστολή της (έγγραφο F-7-1), την πρόθεσή της να προβεί τον Μάρτιο του 1990 σε αύξηση των τιμών της κατά 8 %. Στην επιστολή της αυτή, έκανε ρητή μνεία της ανατιμήσεως την οποία είχε αναγγείλει η Mayr-Melnhof στις 28 Νοεμβρίου 1989, ανατιμήσεως όμοιας με εκείνη την οποία ανήγγειλε η προσφεύγουσα, όσον αφορά τόσο το ύψος όσο και την ημερομηνία ισχύος της.
- 81 Εφόσον η προσφεύγουσα ανήγγειλε την πρόθεσή της να προβεί στην εν λόγω ανατίμηση, το γεγονός και μόνον ότι δεν αύξησε όντως τις τιμές της στην προβλεπόμενη ημερομηνία δεν θίγει το συμπέρασμα ότι η συμμετοχή της στην αγορά επιβεβαιώνει τη συμμετοχή της στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές. Υπό τις προκείμενες περιστάσεις, η μη εφαρμογή της ανατιμήσεως αποδεικνύει το πολύ ότι η προσφεύγουσα επωφελήθηκε πλήρως από τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές χρεώνοντας τιμές κατώτερες από εκείνες που είχε συμφωνήσει με τους ανταγωνιστές της.
- 82 Ως προς την τρίτη ανατίμηση, το ότι η προσφεύγουσα δεν μετέσχε σ' αυτήν επιβεβαιώνει απλώς τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα έπαυσε να μετέχει στην παράβαση στα τέλη του 1990.
- 83 Εν όψει των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή απέδειξε τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές κατά το χρονικό διάστημα από το 1988 μέχρι τα τέλη του 1990. Επομένως, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, αφενός μεν ότι μετείχε στις συνεδριάσεις της JMC απλώς και μόνο για να εκτιμά καλύτερα τη μελλοντική εξέλιξη της αγοράς, αφετέρου δε ότι δεν είχε συμφέρον να συμμετέχει σε σύμπραξη, είναι αλυσιτελή.

— Για τον νομικό χαρακτηρισμό της παραβατικής συμπεριφοράς

- 84 Κατά την απόφαση, οι μνημονευόμενες στο άρθρο 1 αυτής επιχειρήσεις ευθύνονταν για τον «κατόπιν συμφωνίας τακτικό καθορισμό των αυξήσεων των τιμών που θα γίνονται σε κάθε εθνική αγορά» (αιτιολογική σκέψη 130, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση). Η Επιτροπή διευκρινίζει επίσης ότι «η κατάστρωση ενός σχεδίου μέσω εξαμηνιαίων πρωτοβουλιών για τις τιμές δεν πρέπει να θεωρείται σαν μια σειρά μεμονωμένων συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών, αλλά σαν μια ενιαία συνεχής συμφωνία» (αιτιολογική σκέψη 131, δεύτερο εδάφιο). Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί αν, στην περίπτωση της προσφεύγουσας, ορθώς η Επιτροπή χαρακτήρισε ως συμφωνία τη διαβούλευση ως προς τις τιμές στην οποία μετείχε από το 1988 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 69).
- 85 Κατά πάγια νομολογία, για να υφίσταται συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφέρονται στην αγορά καθ' ορισμένο τρόπο (βλ. ιδίως αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψη 112, και της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 86, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 256).
- 86 Πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί αν η Επιτροπή απέδειξε ότι οι αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις είχαν εκφράσει την κοινή τους βούληση να τηρήσουν στην αγορά ορισμένη συμπεριφορά ως προς τις τιμές.
- 87 Συναφώς, αρκεί η αναφορά στα αποδεικτικά στοιχεία που δείχνουν τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές (βλ. ανωτέρω σκέψεις 69 επ.). Πράγματι, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετασθούν άλλα αποδεικτικά στοιχεία, προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις της JMC είχαν εκφράσει την κοινή τους βούληση να προβούν σε ομοίμορφες και ταυτόχρονες ανατιμήσεις. Δικαιολογημένα, επομένως, η

Επιτροπή χαρακτήρισε τη συμφωνία ως σύμπτωση βουλήσεων μεταξύ της προσφεύγουσας και άλλων παραγωγών χαρτονιού επί των πρωτοβουλιών για τις τιμές.

- 88 Βάσει του συνόλου των προεκτεθέντων, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε στη θέση των ανατιμήσεων σε εφαρμογή

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 89 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι προέβη σε ανατιμήσεις μόνο τον Οκτώβριο του 1988 και τον Απρίλιο του 1989. Ως προς τις πρωτοβουλίες ανατιμήσεως του Απριλίου 1990 και του Ιανουαρίου 1991, στις οποίες φέρεται ότι μετέσχε σύμφωνα με την απόφαση, περιορίστηκε σε αναγγελίες ανατιμήσεως, που δεν υλοποιήθηκαν.
- 90 Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν μετέσχε στην πρωτοβουλία για τις τιμές του Οκτωβρίου 1989 δείχνει σαφώς ότι δεν επιτελούσε καμία λειτουργία στη φερόμενη σύμπραξη. Αν επιτελούσε κάποια λειτουργία στο πλαίσιο αυτής, θα έπρεπε να μετέχει διαρκώς σε όλες τις πρωτοβουλίες για τις τιμές για να μην υπονομεύει την επιτυχία των συναπτομένων συμφωνιών.
- 91 Τέλος, δεν αισθανόταν δεσμευόμενη από τις συμφωνίες για τις τιμές, διότι είναι αδιαμφισβήτητο ότι, παρά τις αρχικές δηλώσεις της, δεν έθεσε σε εφαρμογή τις ανατιμήσεις του Απριλίου 1990 και του Ιανουαρίου 1991.

- 92 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας επιβεβαιώνει πλήρως τη συμμετοχή της στο σύνολο των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Τονίζει ότι η προσφεύγουσα ανήγγελλε ανατιμήσεις για κάθε πρωτοβουλία την οποία αποφάσισε η PG Paperboard κατά την εν λόγω περίοδο, με μόνη εξαίρεση την του Οκτωβρίου του 1989. Το ότι ορισμένες ανατιμήσεις δεν κατέστη δυνατόν να επιβληθούν μπορεί να εξηγηθεί από την αντίθεση των πελατών. Δεδομένου ότι είχαν γίνει αναγγελίες ανατιμήσεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα θεωρούσε ότι δεσμευόταν από τις συμφωνίες για τις τιμές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 93 Όπως επισημάνθηκε ήδη, από την απόφαση προκύπτει ότι η πρωτοβουλία ανατιμήσεως του Οκτωβρίου 1989 δεν αφορούσε το χαρτόνι GD, τη μόνη ποιότητα χαρτονιού την οποία κατασκεύαζε η προσφεύγουσα. Όπως επίσης διαπιστώθηκε (βλ. σκέψη 82 ανωτέρω), το ότι η προσφεύγουσα δεν υλοποίησε την ανατίμηση του Ιανουαρίου 1991 επιβεβαιώνει απλώς ότι έπαυσε να μετέχει στην παράβαση στα τέλη του 1990.
- 94 Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα, αφού ανήγγειλε την πρόθεσή της να προβεί σε ανατίμηση τον Μάρτιο του 1990, δεν αύξησε όντως τις τιμές της στην προβλεπόμενη ημερομηνία δεν θίγει το συμπέρασμα ότι συμμετέσχε στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές. Υπό τις προκείμενες περιστάσεις, η μη εφαρμογή της ανατιμήσεως αποδεικνύει το πολύ ότι η προσφεύγουσα επωφελήθηκε πλήρως από τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές χρεώνοντας τιμές κατώτερες από εκείνες που είχε συμφωνήσει με τους ανταγωνιστές της. Συναφώς, στην απόφαση δεν της αποδίδεται ότι έθεσε σε εφαρμογή την εν λόγω ανατίμηση. Στον συνημμένο στην απόφαση πίνακα ΣΤ, η Επιτροπή παρέπεμψε απλώς στην επιστολή της 13ης Δεκεμβρίου 1989 (έγγραφο F-7-1), με την οποία η προσφεύγουσα ανήγγειλε την πρόθεσή της να προβεί σε ανατίμηση τον Μάρτιο του 1990 (βλ. σκέψη 80 ανωτέρω).
- 95 Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα έθεσε σε εφαρμογή τις εναρμονισμένες ανατιμήσεις του Οκτωβρίου 1988 και του Απριλίου 1989 (συνημμένοι στην απόφαση πίνακες Γ και Δ).

- 96 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν αισθανόταν δεσμευόμενη από τις συζητήσεις της με τους ανταγωνιστές της επί των τιμών του χαρτονιού είναι αλυσιτελές. Πράγματι, το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν απαιτεί, για να τύχει εφαρμογής, να αισθάνονται οι επιχειρήσεις δεσμευόμενες από τη συμπαιγνία στην οποία μετέχουν.
- 97 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς και σε συμπαιγνία ως προς το παραγωγικό δυναμικό

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 98 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, μέχρι το 1990, χρησιμοποιούσε πλήρως την παλαιά μηχανή της χαρτονιού και ότι της ήταν αδύνατο να αυξήσει τον όγκο παραγωγής. Αναγκάστηκε να διακόψει πολλές φορές την παραγωγή λόγω συντηρήσεως και επισκευών αυτής της παλαιάς μηχανής.
- 99 Επειδή προέβλεπε πτώση της παραγωγής της κατά την περίοδο μετατροπής της μηχανής της χαρτονιού, η προσφεύγουσα παρήγαγε το 1989 απόθεμα, αφού η μηχανή λειτούργησε 20,8 ημέρες περισσότερο απ' ό,τι σε μια κανονική χρονιά. Για να επιτύχει αυτό το πλεόνασμα παραγωγής, χρειάστηκε να μην παύσει την παραγωγή ούτε κατά τις συνήθεις ετήσιες διακοπές της επιχειρήσεως ούτε κατά τις αργίες, αλλά να την διακόπτει μόνο σε περίπτωση τεχνικής ανάγκης. Το 1990, η παραγωγή γνώρισε μείωση λόγω εργασιών μετατροπής, το απομείνον όμως παραγωγικό δυναμικό χρησιμοποιήθηκε πλήρως. Η προσφεύγουσα καταλήγει ότι δεν μπορούσε να ακολουθήσει κάποια πολιτική «τιμής πριν από την ποσότητα» και ότι η μετατροπή την οποία πραγματοποίησε στην χαρτονοποία της τελούσε σε πρόδηλη αντίφαση με μια τέτοια πολιτική.

100 Η απόφαση δεν περιέχει καμμία αιτίαση περί συμμετοχής σε σύμπραξη ως προς το παραγωγικό δυναμικό ή τη διατήρηση των μεριδίων των κυριοτέρων παραγωγών στην αγορά. Δεν μνημονεύει κανένα πραγματικό στοιχείο που να στοιχειοθετεί συμμετοχή της προσφεύγουσας στη φερομένη σύμπραξη επί της πολιτικής της «τιμής πριν από την ποσότητα». Ειδικότερα, το σημείωμα που βρέθηκε στην FS-Karton (παράρτημα 115 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων· βλ. αιτιολογική σκέψη 92 της αποφάσεως) δεν αποδεικνύει τη συμμετοχή αυτή. Συγκεκριμένα, κατά την προσφεύγουσα, το σημείωμα αυτό εμφανίζει απλώς το μερίδιό της στην αγορά, που φέρεται να είναι 3 %. Το μερίδιό της όμως στην αγορά ως προς τις ποιότητες GD ανερχόταν σε 2 % το πολύ, ακόμη και κατά τα έτη 1988/1989 και μειώθηκε μάλιστα το 1990 λόγω των πραγματοποιούμενων εργασιών μετατροπής.

101 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί επίσης ότι η σποραδική συμμετοχή της στις συναντήσεις της JMC μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη συμμετοχής στην πολιτική της «τιμής πριν από την ποσότητα». Όπως προκύπτει σχετικώς από τη δεύτερη δήλωση της Stora, στην οποία στηρίζεται η Επιτροπή, η πολιτική αυτή είχε συζητηθεί στις συνεδριάσεις της PWG και της PC, ήτοι σε όργανα στα οποία δεν συμμετείχε. Ομοίως, ούτε το σημείωμα που αφορά μια συνεδρίαση της ΟΕ της 3ης Οκτωβρίου 1989 (παράρτημα 70 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων· βλ. αιτιολογική σκέψη 82 της αποφάσεως) συνιστά τέτοια απόδειξη, δεδομένου ότι αδιαμφισβήτητα η προσφεύγουσα ουδέποτε μετέσχε σε συναντήσεις αυτής της επιτροπής.

102 Η Επιτροπή αναφέρεται, προκαταρκτικώς, στις δηλώσεις της Stora (παραρτήματα 39 έως 43 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων). Αυτές περιέχουν περιγραφή των μέτρων που αποφασίστηκαν ως προς τον έλεγχο των ποσοτήτων, για να διατηρηθεί ισορροπία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησεως, καθώς και ως προς τον περιορισμό των μεριδίων αγοράς. Περαιτέρω, από τις δηλώσεις αυτές προκύπτει ότι τα μέτρα ελέγχου των ποσοτήτων και περιορισμού των μεριδίων αγοράς αποτελούσαν ουσιώδη στοιχεία των συμφωνιών που συνήπτοντο μεταξύ των μελών της PG Paperboard. Τις δηλώσεις της Stora επιρρωννύουν διάφορα έγγραφα. Ενδεικτικά, αναφέρει η Επιτροπή ένα εμπιστευτικό σημείωμα της 28ης Δεκεμβρίου 1988 του διευθυντή της FS-Karton (παράρτημα 73 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων).

- 103 Υποστηρίζει ότι ορθώς ερμήνευσε το παράρτημα 115 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Κατ' αυτήν, οι περιεχόμενες στο σημείωμα αυτό πληροφορίες — για τις ποσοστιαίες τιμές των μεριδίων αγοράς, τις παραγόμενες ποσότητες και το παραγωγικό δυναμικό, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τις τιμές καθώς και τις προγραμματιζόμενες ανατιμήσεις — κατ' ανάγκην ελήφθησαν, ως εκ του λεπτομερούς και εξαντλητικού χαρακτήρα τους, βάσει ατομικής ανταλλαγής μεταξύ παραγωγών. Εφόσον, λοιπόν, το εν λόγω σημείωμα επιβεβαιώνει τις δηλώσεις της Stora, δεν έχει σημασία αν οι πληροφορίες που αφορούν την προσφεύγουσα προέρχονται από αυτήν ή αν το μερίδιό της στην αγορά ανερχόταν όντως σε 3 %. Κατά την Επιτροπή, πρέπει να ληφθεί, ούτως ή άλλως, υπόψη το γεγονός ότι το σημείωμα αναφέρεται μόνο στη γερμανική αγορά των ποιοτήτων GD και GT, αγορά στην οποία η προσφεύγουσα κατείχε, το 1990, μερίδιο μεγαλύτερο του μνημονευομένου 3 %.
- 104 Εφόσον η προσφεύγουσα μετείχε στις συναντήσεις της JMC, που είχαν ως σκοπό τον καθορισμό των μέτρων που ήσαν απαραίτητα προς εφαρμογή της πολιτικής της «τιμής πριν από την ποσότητα» (αιτιολογικές σκέψεις 44 επ. της αποφάσεως), έπρεπε να της καταλογισθεί η παράβαση και όσον αφορά τις πλευρές αυτές της συμπράξεως. Συναφώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο ενός περίπλοκου συστήματος συμφωνιών, δεν απαιτείται κάθε μέλος να εφαρμόζει το ίδιο όλα τα στοιχεία της συμπράξεως, αρκεί να αποδεικνύεται ότι η σύμπραξη στο σύνολό της τα εφάρμοσε (προαναφερθείσες αποφάσεις ICI κατά Επιτροπής, σκέψεις 256 έως 261 και 305, και Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 272). Το ότι ενδεχομένως η προσφεύγουσα αύξησε το μερίδιό της στην αγορά δεν ασκεί επιρροή, εφόσον μια τέτοια ατομική συμπεριφορά δεν συγχωρεί συμμετοχή σε αθέμιτη σύμπραξη. Ούτε ασκεί επιρροή το ότι ενδεχομένως δεν προέβη σε διακοπές της παραγωγής ή δεν χρησιμοποίησε πλήρως το παραγωγικό της δυναμικό.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 105 Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, οι αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας, στην περίπτωση της προσφεύγουσας, από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990, σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα, μεταξύ άλλων, «συμφώνησαν

άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις» και «έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1991, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών».

106 Η προσφεύγουσα αδιαμφισβήτητα μετέσχε σε ορισμένες συναντήσεις της JMC κατά το χρονικό διάστημα από το 1988 μέχρι τα τέλη του 1990. Επί πλέον, η συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές κατά το ίδιο αυτό χρονικό διάστημα κρίθηκε ήδη αποδειχθείσα (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 69 επ.).

107 Καθ' όσον η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς, οι αιτιάσεις για καθεμιά από τις δυο αυτές μορφές συμπαιγνίας πρέπει να εξετασθούν χωριστά.

— Ως προς τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία για τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής

108 Κατά την απόφαση, οι παρούσες στις συνεδριάσεις της PWG επιχειρήσεις μετείχαν, από τα τέλη του 1987, σε συμπαιγνία ως προς τους χρόνους διακοπής των εγκαταστάσεων, οι δε χρόνοι διακοπής εφαρμόστηκαν όντως από το 1990 και μετά.

109 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 37, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως, το αληθές έργο της PWG, κατά την περιγραφή της Stora, «ήταν η διεξαγωγή “συζητήσεων και συνεννοήσεων για την αγορά, τα μερίδια της αγοράς, τις τιμές, τις αυξήσεις των τιμών και την παραγωγική ικανότητα”». Αναφερόμενη, εξ άλλου, στη «συμφωνία που επιτεύχθηκε στην PWG κατά το 1987» (αιτιολογική σκέψη 52, πρώτο εδάφιο), η Επιτροπή εκθέτει ότι αποσκοπούσε ιδίως στη διατήρηση «της προσφοράς σε σταθερά επίπεδα» (αιτιολογική σκέψη 58, πρώτο εδάφιο).

- 110 Όσο για τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε η PWG στη συμπαιγνία για τον έλεγχο του εφοδιασμού, την οποία χαρακτήριζε η εξέταση των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας των μηχανών, η απόφαση αναφέρει ότι η PWG διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας, όταν από το 1990, αυξήθηκε το παραγωγικό δυναμικό και υποχώρησε η ζήτηση: «(...) από τις αρχές του 1990, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις (...) θεώρησαν αναγκαίο να συνεννοηθούν για την ανάγκη προσωρινής παύσης της παραγωγής στα πλαίσια της PWG. Οι μεγαλύτεροι παραγωγοί ανηγνώριζαν ότι δεν μπορούσαν να αυξήσουν τη ζήτηση με μείωση των τιμών και ότι η συνέχιση της χρησιμοποίησης όλης της παραγωγικής ικανότητας θα είχε απλώς ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών. Θεωρητικά, η περίοδος προσωρινής παύσης της παραγωγής που ήταν απαραίτητη για την εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης μπορούσε να υπολογισθεί βάσει των εκθέσεων για την παραγωγική ικανότητα» (αιτιολογική σκέψη 70).
- 111 Η απόφαση επισημαίνει περαιτέρω: «Ωστόσο, η PWG δεν κατένεμε επίσημα το “χρόνο προσωρινής παύσης της παραγωγής” που αντιστοιχούσε σε κάθε παραγωγό. Σύμφωνα με τη Stora, αντιμετωπιζόνταν πρακτικές δυσκολίες για την κατάρτιση ενός συντονισμένου σχεδίου όσον αφορά το χρόνο προσωρινής διακοπής της παραγωγής για όλους τους παραγωγούς. Η Stora αναφέρει ότι για τους λόγους αυτούς “υπήρχε μόνον ένα χαλαρό σύστημα ενθάρρυνσης”» (αιτιολογική σκέψη 71).
- 112 Δέον να τονισθεί ότι, με τη δεύτερη δήλωσή της (παράρτημα 39 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων, παράγραφος 24), η Stora εξηγεί: «Με την υιοθέτηση, από την PWG, της πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα και την προοδευτική εφαρμογή συστήματος ισοδυνάμων τιμών από το 1988, τα μέλη της PWG αναγνώρισαν ότι η τήρηση των διαστημάτων διακοπής της λειτουργίας ήταν αναγκαία για τη διατήρηση των τιμών ενώπιον της μειωμένης αυξήσεως της ζήτησεως. Αν οι κατασκευαστές δεν τηρούσαν τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας, θα τους ήταν αδύνατο να διατηρήσουν τις συμφωνηθείσες τιμές ενώπιον του αυξανόμενου πλεονάσματος του παραγωγικού δυναμικού».
- 113 Στην επόμενη παράγραφο της δηλώσεώς της, προσθέτει: «Το 1988 και 1989, η βιομηχανία μπορούσε να λειτουργήσει σχεδόν με το πλήρες δυναμικό της. Τα διαστήματα διακοπής, πέρα από το φυσιολογικό κλείσιμο λόγω επισκευών και διακοπών, κατέστησαν αναγκαία από το 1990 και μετά (...). Ακολούθως, αποδείχθηκαν αναγκαίες οι διακοπές λειτουργίας, όταν τα κύματα παραγγελιών

σταματούσαν, για να διατηρηθεί η πολιτική της τιμής πριν από την ποσότητα. Τα διαστήματα διακοπής τα οποία όφειλαν να τηρούν οι παραγωγοί (για να εξασφαλίζουν τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως) μπορούσαν να υπολογίζονται βάσει των εκθέσεων για τις ποσότητες. Η ΡWG δεν υπεδείκνυε ρητά τα διαστήματα διακοπής που έπρεπε να τηρηθούν, παρ' όλον ότι υπήρχε κάποιο χαλαρό σύστημα ενθαρρύνσεως (...).

- 114 Η Επιτροπή θεμελιώνει τα συμπεράσματά της στο παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, εμπιστευτικό σημείωμα με ημερομηνία 28 Δεκεμβρίου 1988, το οποίο απήλυθε ο υπεύθυνος πωλήσεων διευθυντής μάρκετινγκ του ομίλου Mayr-Melnhof στη Γερμανία (ονόματι Katzner) προς τον γενικό διευθυντή της Mayr-Melnhof στην Αυστρία (ονόματι Gröller), με αντικείμενο την κατάσταση της αγοράς.
- 115 Κατά το έγγραφο αυτό, που μνημονεύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 53 έως 55, η αποφασισθείσα το 1987 στενότερη συνεργασία στο πλαίσιο του «κύκλου των προέδρων» («Präsidentenkreis»), δημιούργησε «κερδισμένους» και «χαμένους». Την έκφραση «κύκλος των προέδρων» ερμήνευσε η Mayr-Melnhof ως καταλαμβάνουσα ταυτόχρονα την ΡWG και την ΡC στο γενικότερό τους πλαίσιο, χωρίς δηλαδή να αναφέρεται σε κάποιο γεγονός ή κάποια συγκεκριμένη συνάντηση (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείο 2. α), ερμηνεία που δεν χρειάζεται να συζητηθεί στο παρόν πλαίσιο.
- 116 Οι λόγοι τους οποίους επικαλείται ο συντάκτης για να εξηγήσει γιατί η Mayr-Melnhof ήταν μεταξύ των «χαμένων» κατά τον χρόνο της συντάξεώς της αποτελούν σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία περί της υπάρξεως συμπαιγνίας μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της ΡWG όσον αφορά τα διαστήματα διακοπής.
- 117 Ειδικότερα, ο συντάκτης διαπιστώνει:
- «4) Στο σημείο αυτό η αντίληψη των ενδιαφερομένων μερών ως προς τον επιδιωκόμενο στόχο αρχίζει να δίσταται.

(...)

c) Όλοι οι υπεύθυνοι πωλήσεων και πράκτορές μας στην Ευρώπη ελευθερώθηκαν από τον όγκο πωλήσεων του προϋπολογισμού τους και ακολουθήθηκε μια αυστηρή πολιτική τιμών, μη επιδεχόμενη καμμία σχεδόν εξαίρεση (συχνά οι συνεργάτες μας δεν κατάλαβαν την αλλαγή στάσεώς μας απέναντι στην αγορά — στο παρελθόν, η μόνη απαίτηση αφορούσε τις ποσότητες, ενώ εφεξής σημασία είχε μόνο η πειθαρχία ως προς τις τιμές, με κίνδυνο να χρειαστεί να σταματήσουν οι μηχανές).»

118 Η Mayr-Melnhof υποστηρίζει (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) ότι το παρατιθέμενο ανωτέρω χωρίο αφορά την εσωτερική κατάσταση της επιχειρήσεως. Αν αναλυθεί όμως υπό το πρίσμα του γενικότερου πλαισίου του σημειώματος, το απόσπασμα αυτό εξηγεί πώς εφαρμοζόταν, σε επίπεδο εμπορικών υπευθύνων, μια αυστηρή πολιτική χαρασσομένη από τον «κύκλο των προέδρων». Το έγγραφο, επομένως, σημαίνει ότι οι μετέχοντες στη συμφωνία του 1987, δηλαδή τουλάχιστον οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG, αναμφισβήτητα στάθμισαν ποιες θα ήσαν οι συνέπειες της χαρασσομένης πολιτικής, στην περίπτωση που αυτή θα εφαρμοζόταν αυστηρά.

119 Εν όψει των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής μεταξύσων μετείχαν στις συναντήσεις της PWG.

120 Κατά την απόφαση, οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις της JMC έλαβαν μέρος και σ' αυτή τη σύμπραξη.

121 Επ' αυτού, η Επιτροπή αναφέρει ιδίως τα εξής:

«Παράλληλα με τη διαδικασία της Fides που έδιδε ενοποιημένα στοιχεία, αποτελούσε τρέχουσα πρακτική για κάθε μεμονωμένο παραγωγό να γνωστοποιεί τις ανεκτέλεστες παραγγελίες του στους ανταγωνιστές κατά τις συνεδριάσεις της JMC.

Οι πληροφορίες για τις παραληφθείσες παραγγελίες εκφραζόμενες σε ημέρες εργασίας ήταν χρήσιμες για δύο λόγους:

- για να αποφασισθεί κατά πόσο οι συνθήκες είναι κατάλληλες για την πραγματοποίηση συντονισμένης αύξησης των τιμών,
- για να καθορισθεί ο απαιτούμενος χρόνος προσωρινής παύσης της παραγωγής που είναι αναγκαίος για τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης (...)» (αιτιολογική σκέψη 69, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως).

122 Επισημαίνει επίσης ότι:

«Οι ανεπίσημες σημειώσεις που τηρήθηκαν σε δύο συνεδριάσεις της JMC, η πρώτη από τις οποίες πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 1990 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 84) και η δεύτερη το Σεπτέμβριο του 1990 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 87), καθώς και άλλα έγγραφα (αιτιολογικές σκέψεις 94 και 95), επιβεβαιώνουν ότι στην PG Paperboard οι μεγαλύτεροι παραγωγοί ενημέρωναν λεπτομερώς και συνεχώς τους μικρότερους παραγωγούς σχετικά με τα σχέδιά τους για περαιτέρω προσωρινή παύση της παραγωγής για να αποφευχθεί η μείωση των τιμών» (αιτιολογική σκέψη 71, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως).

- 123 Οι έγγραφες αποδείξεις που αναφέρονται στις συναντήσεις της JMC (παραρτήματα 109, 117 και 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) επιβεβαιώνουν ότι, στο πλαίσιο της προετοιμασίας των εναρμονισμένων ανατιμήσεων, γίνονταν συζητήσεις για τα διαστήματα διακοπής. Ειδικότερα, το παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείωμα της Repa με ημερομηνία 6 Σεπτεμβρίου 1990 (βλ. επίσης σκέψη 73 ανωτέρω), μνημονεύει τα ποσά των ανατιμήσεων σε διάφορες χώρες, τις ημερομηνίες των μελλοντικών αναγγελιών αυτών των ανατιμήσεων, καθώς και κατάσταση των ανεκτελέστων παραγγελιών εκφρασμένη σε ημέρες εργασίας για διαφόρους κατασκευαστές. Ο συντάκτης του εγγράφου σημειώνει ότι ορισμένοι κατασκευαστές προέβλεπαν διαστήματα διακοπής, πράγμα που εκφράζει, π.χ., ως εξής:

«Kopparfors 5 - 15 days
5 /9 will stop for five days».

- 124 Περαιτέρω, παρ' όλον ότι τα παραρτήματα 109 και 117 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν περιέχουν ενδείξεις αναφερόμενες ευθέως στα προβλεπόμενα διαστήματα διακοπής, αποκαλύπτουν ότι η κατάσταση των εισερχομένων παραγγελιών συζητήθηκαν κατά τις συνεδριάσεις της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1989 και της 16ης Οκτωβρίου 1989.

- 125 Τα έγγραφα αυτά, συνεκτιμώμενα με τις δηλώσεις της Stora, αποδεικνύουν επαρκώς το ότι οι εκπροσωπούμενοι στις συναντήσεις της JMC κατασκευαστές μετείχαν στη συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής. Συγκεκριμένα, καθ' όσον η διαβούλευση επί των αναγγελλομένων τιμών αποσκοπούσε στην άνοδο των τιμών συναλλαγών (βλ. σκέψεις 48 έως 61 ανωτέρω), οι επιχειρήσεις που μετείχαν στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές είχαν κατ' ανάγκην επίγνωση του ότι η εξέταση της καταστάσεως των ανεκτελέστων παραγγελιών και οι εισερχόμενες παραγγελίες, καθώς και οι συζητήσεις για τα ενδεχόμενα διαστήματα διακοπής, δεν είχαν ως μόνο σκοπό να προσδιορίσουν αν οι συνθήκες της αγοράς ήταν ευνοϊκές για μια εναρμονισμένη ανατίμηση, αλλά και να προσδιορίσουν αν τα διαστήματα διακοπής ήταν αναγκαία για ν' αποφευχθεί η υπονόμευση των συμφωνουμένων τιμών από πλεονάζουσα προσφορά. Όπως προκύπτει, ειδικότερα, από το παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, οι μετέχοντες στη συνάντηση της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1990 συμφώνησαν να

αναγγελθεί μια προσεχής ανατίμηση, καίτοι διάφοροι κατασκευαστές δήλωσαν ότι διετίθεντο να σταματήσουν την παραγωγή τους. Οι συνθήκες της αγοράς ήσαν, επομένως, τέτοιες, που η πραγματική εφαρμογή μιας μελλοντικής ανατιμώσεως θα απαιτούσε, κατά πάσα πιθανότητα, να εφαρμοστούν (πρόσθετα) διαστήματα διακοπής, συνέπεια δηλαδή την οποία οι κατασκευαστές απεδέχθησαν, σιωπηρώς τουλάχιστον.

- 126 Σ' αυτή τη βάση, και χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επικαλέστηκε με την απόφασή της η Επιτροπή (παραρτήματα 102, 113, 130 και 131 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις της JMC και στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές έλαβαν μέρος σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής.
- 127 Πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα μετείχε, κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 1988 και τέλους 1990, σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής.
- 128 Ούτε τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι η πραγματική συμπεριφορά της στην αγορά διαψεύδει τους ισχυρισμούς της Επιτροπής περί υπάρξεως συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής μπορεί να γίνει δεκτό.
- 129 Συγκεκριμένα, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή συνομολογεί ότι, εφόσον ο κλάδος λειτούργησε με το πλήρες δυναμικό του μέχρι τις αρχές του 1990, δεν χρειάστηκε σχεδόν καμμία προσωρινή παύση της παραγωγής μέχρι τότε (αιτιολογική σκέψη 70).
- 130 Επί πλέον, κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν συμμορφώνεται προς τα αποτελέσματα των συναντήσεων που έχουν αντικείμενο προδήλως αντίθετο προς τον ανταγωνισμό ουδόλως μειώνει την ευθύνη της για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη, άπαξ αυτή δεν αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από το περιεχόμενο των συναντήσεων (βλ., π.χ., απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-141/89, Tréfleurope κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-791, σκέψη 85). Επομένως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας στην αγορά δεν συνήδε προς τα συμφωνηθέντα, ιδίως αν,

όπως ισχυρίστηκε, χρησιμοποίησε πλήρως το παραγωγικό της δυναμικό κατά το 1990, το γεγονός αυτό ουδόλως επηρεάζει την ευθύνη της εκ παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

— Επί της συμμετοχής της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς

- 131 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς, χωρίς όμως να αμφισβητεί το λεγόμενο στην απόφαση ότι οι παραγωγοί που μετείχαν στις συνεδριάσεις της PWG συνήψαν συμφωνία που προέβλεπε «το “πάγωμα” στα τότε επίπεδα των μεριδίων των κυριότερων παραγωγών στην αγορά της Δυτικής Ευρώπης, χωρίς προσπάθειες για την προσέλκυση νέων πελατών ή την επέκταση των υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με επιθετική πολιτική τιμολόγησης» (αιτιολογική σκέψη 52, πρώτο εδάφιο).
- 132 Υπ’ αυτές τις συνθήκες, τονίζεται ότι, όσον αφορά τις επιχειρήσεις που δεν μετείχαν στις συναντήσεις της PWG, η Επιτροπή εκθέτει τα εξής:

«Μολονότι οι μικροί παραγωγοί χαρτονιού που συμμετείχαν στις συνεδριάσεις της JMC δεν είχαν γνώση των λεπτομερών συζητήσεων για τα μερίδια της αγοράς στην PWG, ήταν απολύτως ενήμεροι, στα πλαίσια της πολιτικής “η τιμή πριν από την ποσότητα” την οποία είχαν αποδεχθεί όλοι, για τη γενική άτυπη συμφωνία μεταξύ των σημαντικότερων παραγωγών όσον αφορά τη διατήρηση “της προσφοράς σε σταθερά επίπεδα” και δεν αμφέβαλλαν για την ανάγκη προσαρμογής της δικής τους συμπεριφοράς στην εν λόγω άτυπη συμφωνία» (αιτιολογική σκέψη 58, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως).

- 133 Καίτοι αυτό δεν προκύπτει ρητά από την απόφαση, η Επιτροπή επιβεβαιώνει, ως προς το σημείο αυτό, τις δηλώσεις της Stora, που έχουν ως εξής:

«Άλλοι κατασκευαστές που δεν μετείχαν στην PWG κατά κανόνα δεν ενημερώνονταν για τις λεπτομέρειες των συζητήσεων σχετικά με τα μερίδια αγοράς. Στο πλαίσιο όμως της πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα, στην οποία μετείχαν, όφειλαν να γνωρίζουν τη σύμπραξη των κυριότερων κατασκευαστών, που απέβλεπε στην αποτροπή της μείωσης των τιμών διά της διατηρήσεως σταθερής της προσφοράς.

Όσον αφορά την προσφορά [χαρτονιού] GC, το μερίδιο των κατασκευαστών που δεν μετείχαν στην PWG ήταν, ούτως ή άλλως, τόσο ασήμαντο, ώστε η συμμετοχή τους ή μη στις συμπράξεις ως προς τα μερίδια αγοράς δεν είχε καμμία πρακτική επίπτωση προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση» (παράρτημα 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείο 1.2).

- 134 Η Επιτροπή στηρίζεται, επομένως, κυρίως, όπως και η Stora, στην υπόθεση ότι, έστω και χωρίς έγγραφες αποδείξεις, οι επιχειρήσεις που, ναι μεν δεν μετείχαν στις συναντήσεις της PWG, αποδεδειγμένα όμως προσχωρούσαν στα λοιπά συστατικά στοιχεία της παραβάσεως που περιγράφονται στο άρθρο 1 της αποφάσεως, πρέπει να είχαν επίγνωση της συμπράξεως ως προς τα μερίδια αγοράς.
- 135 Ο συλλογισμός αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Πρώτον, η Επιτροπή δεν επικαλείται κανένα αποδεικτικό στοιχείο για το ότι οι επιχειρήσεις που δεν μετείχαν στις συναντήσεις της PWG προσχωρούσαν σε μια γενική συμφωνία που προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την παγίωση των μεριδίων των κυριότερων παραγωγών στην αγορά.
- 136 Δεύτερον, το γεγονός και μόνον ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις μετείχαν σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές και ως προς τα διαστήματα διακοπής δεν αποδεικνύει ότι έλαβαν μέρος και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς. Συναφώς, η

συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς δεν ήταν — αντιθέτως προς ό,τι φαίνεται να υποστηρίζει η Επιτροπή — άρρηκτα συνδεδεμένη με τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές ή/και ως προς τα διαστήματα διακοπής. Αρκεί να διαπιστωθεί ότι η συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς των κυριότερων παραγωγών που συνεδρίαζαν στο πλαίσιο της PWG σκοπό είχε, κατά την απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 52 της αποφάσεως), να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια αγοράς, με περιστασιακές τροποποιήσεις, ακόμη και σε περιόδους κατά τις οποίες οι συνθήκες της αγοράς — και ιδίως η ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης — ήταν τέτοιες που δεν απαιτούσαν καμμία ρύθμιση της παραγωγής προς εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των συμφωνηθεισών ανατιμήσεων. Επομένως, η ενδεχόμενη συμμετοχή στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές ή/και ως προς τα διαστήματα διακοπής δεν αποδεικνύει ότι οι επιχειρήσεις που δεν παρίσταντο στις συναντήσεις της PWG μετείχαν και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς, ούτε ότι τις ε γνώριζαν ή ότι όφειλαν κατ' ανάγκην να τις γνωρίζουν.

- 137 Τρίτον, η Επιτροπή επικαλείται το το παράρτημα 115 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείωμα που βρέθηκε στην FS-Karton (του ομίλου Mayr-Melnhof). Κατά την αιτιολογική σκέψη 92, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως, το σημείωμα αυτό, «των αρχών του 1991 [...] καταγράφει προφανώς τα αποτελέσματα μιας συνάντησης με άλλους παραγωγούς, αν και αυτό διαψεύστηκε από τη Mayr-Melnhof». Επί πλέον, «δείχνει τα ποσοστιαία μερίδια της αγοράς (το 1990) των ακόλουθων εταιρειών: όμιλος [Mayr-Melnhof], Feldmühle, Buchmann, Weig, Europa, Carton, Cascades, Laakmann, Saffa, Gruber & Weber και De Eendracht» (ίδια αιτιολογική σκέψη, δεύτερο εδάφιο).
- 138 Το παράρτημα όμως αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη της συμμετοχής της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία μεταξύ παραγωγών ως προς τα μερίδια αγοράς. Ειδικότερα, ενώ αφορά τα μερίδια αγοράς, εκφρασμένα σε ποσοστά, τα οποία κατείχαν στη Γερμανία διάφοροι παραγωγοί, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, είναι αδύνατον να εξακριβωθεί τόσο η προέλευση του εγγράφου όσο και η ημερομηνία της συνεδριάσεως στην οποία αναφέρεται. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν αποκλείεται το έγγραφο αυτό να καταρτίστηκε κατά το έτος 1991, βάσει στοιχείων τα οποία δημοσιοποίησαν οι πελάτες ή ληφθέντα απ' αυτούς, για να χρησιμεύσουν σε κάποια εσωτερική σύσκεψη της επιχειρήσεως FS-Karton. Εν πάση περιπτώσει, και αν ακόμη υποτεθεί ότι έγινε όντως συζήτηση για τα μερίδια αγοράς μεταξύ παραγωγών, μεταξύ των οποίων και ορισμένων που δεν είχαν μετάσχει στις συνεδριάσεις της PWG, δεν αποδεικνύεται ότι η συζήτηση αυτή έγινε εντός της περιόδου της παραβάσεως που καταλογίστηκε στην προσφεύγουσα, ήτοι μεταξύ 1988 τουλάχιστον και τέλους 1990.

- 139 Τέταρτον, διαπιστώνεται ότι, στην αιτιολογική σκέψη 58, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της απόφασης, η Επιτροπή επικαλείται, ως πρόσθετο αποδεικτικό στοιχείο του εν λόγω ισχυρισμού, το παράρτημα 102 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείωμα ληφθέν από τη Rena που, κατά την απόφαση, αφορούσε μια ειδική συνεδρίαση της Nordic Paperboard Institute (στο εξής: NPI) που πραγματοποιήθηκε στις 3 Οκτωβρίου 1988. Συναφώς, αρκεί να αναγνωριστει αφενός μεν ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν μέλος της NPI, αφετέρου δε ότι η μνεία, στο έγγραφο αυτό, περί της ενδεχομένης ανάγκης να εφαρμοστούν διαστήματα διακοπής της λειτουργίας δεν αποτελεί, για τους προαναφερθέντες λόγους, απόδειξη συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς.
- 140 Για να μπορεί όμως η Επιτροπή να θεωρεί καθεμιά από τις επιχειρήσεις — τις οποίες κατονομάζει σε μια απόφαση όπως η υπό κρίση — ως υπαίτια, επί ορισμένο χρονικό διάστημα, συνολικής συμπράξεως, πρέπει να αποδεικνύει ότι κάθε μία απ' αυτές είτε συνήνεσε στη συνολολόγηση ενός συνολικού σχεδίου καλύπτοντος τα συστατικά στοιχεία της συμπράξεως, είτε μετέσχε ευθέως, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, σε όλα αυτά τα στοιχεία. Μια επιχείρηση μπορεί επίσης να θεωρηθεί υπαίτια συνολικής συμπράξεως, έστω και αν αποδεδειγμένα μετέσχε ευθέως σε ένα μόνον ή σε πλείονα συστατικά στοιχεία αυτής της συμπράξεως, άπαξ εγνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει αφενός μεν ότι η συμπαιγνία στην οποία μετείχε αποτελούσε μέρος ολικού σχεδίου, αφετέρου δε ότι το ολικό αυτό σχέδιο κάλυπτε όλα τα συστατικά στοιχεία της συμπράξεως. Όταν αυτό συμβαίνει, το ότι η εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν μετέσχε ευθέως σε όλα τα συστατικά στοιχεία της συνολικής συμπράξεως δεν την απαλλάσσει της ευθύνης εκ παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Η περίσταση όμως αυτή μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως που διαπιστώνεται εις βάρος της.
- 141 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η προσφεύγουσα εγνώριζε — ή όφειλε να γνωρίζει — ότι η παραβατική της συμπεριφορά εντασσόταν σε συνολικό σχέδιο που περιελάμβανε, πέρα από τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές και τη συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής, στις οποίες όντως μετείχε, και συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς των κυριότερων κατασκευαστών.

- 142 Επομένως, πρέπει να ακυρωθεί, έναντι της προσφεύγουσας, το άρθρο 1, όγδοη περίπτωση, της αποφάσεως, κατά την οποία η συμφωνία και η εναρμονισμένη πρακτική στην οποία μετείχε σκοπό είχε «να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις».

Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως ως προς τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 143 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι μετέσχε στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides με μοναδικό σκοπό να λαμβάνει αξιόπιστα στοιχεία για την περαιτέρω εξελίξεως της αγοράς του χαρτονιού για πτυσσόμενα χαρτοκιβώτια, εν όψει σημαντικής επενδύσεως για την ανανέωση του παραγωγικού της μηχανισμού. Η συμμετοχή της στο σύστημα αυτό τερατίστηκε όταν ολοκληρώθηκε η επένδυση αυτή στα τέλη του 1990. Σκοπός, επομένως, της συμμετοχής της ήταν να αναπτύξει τη δική της θέση στην αγορά εις βάρος των άλλων παραγωγών.
- 144 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα πίστευε ότι η συμμετοχή στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών ήταν, αυτή καθαυτή, θεμιτή.
- 145 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides χρησιμοποιήθηκε για να διευκολυνθεί η λειτουργία μιας συμπράξεως που εμπίπτει στο άρθρο 85 της Συνθήκης. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών δεν μπορεί να εκτιμηθεί χωριστά από τους αντίθετους στον ανταγωνισμούς σκοπούς της συμπράξεως. Η προσφεύγουσα δεν ηδύνατο να αγνοεί τον παράνομο χαρακτήρα του εφαρμοζομένου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών. Εν πάση δε περιπτώσει, η ενδεχομένη καλή της πίστη θα μπορούσε να επηρεάσει το ύψος μόνον του προστίμου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 146 Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, οι κατονομαζόμενες στη διάταξη αυτή επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, μεταξύ άλλων, «αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων», ήτοι της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, της συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς και της συμπαιγνίας ως προς την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων.
- 147 Εν όψει του διατακτικού της και της αιτιολογικής σκέψεως 134, τρίτο εδάφιο, η απόφαση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεώρησε το σύστημα αυτό αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως.
- 148 Η αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως διευκρινίζει ότι το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών Fides «συνέβαλε ουσιαστικά:
- στον έλεγχο της εξέλιξης των μεριδίων της αγοράς,
 - στον έλεγχο των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης για να διατηρηθεί η πλήρης χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας,
 - στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη δυνατότητα καθιέρωσης συντονισμένων αυξήσεων των τιμών,
 - στον καθορισμό του απαιτούμενου χρόνου προσωρινής διακοπής της παραγωγής».

- 149 Εφόσον το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides θεωρήθηκε αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, μόνον ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι πίστευε πως η συμμετοχή στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών ήταν, αυτή καθαυτή, θεμιτή δεν ασκεί επιρροή.
- 150 Εξ άλλου, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την ακρίβεια των ισχυρισμών που περιέχονται στην απόφαση σχετικά με την χρησιμοποίηση, για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς, των στατιστικών της Fides.
- 151 Υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να θεωρηθεί αποδεδειγμένο ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε ανταλλαγή πληροφοριών, προς υποστήριξη των αντιθέτων στον ανταγωνισμό μορφών συμπεριφοράς, η συμμετοχή της στις οποίες είναι αποδεδειγμένη. Κατά συνέπεια, οι εξηγήσεις της σχετικά με τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε να μετάσχει στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides επίσης στερούνται σημασίας.
- 152 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 153 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η απαγγελλόμενη στο άρθρο 2 της αποφάσεως απαγόρευση είναι διατυπωμένη κατά τρόπο υπερβολικά αόριστο. Η αόριστη περιγραφή της δεν διευκολύνει τη διάκριση μεταξύ ενός επιτρεπτού και ενός απαγορευμένου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών. Κάθε σύστημα ανταλ-

λαγής πληροφοριών, ακόμη και υπό συγκεκριμένη μορφή, κινδυνεύει να προσκρούσει στην τιθεμένη απαγόρευση.

- 154 Καθ' όσον το άρθρο 2 απαγορεύει την ανταλλαγή συγκεκριμένων στοιχείων, η απόφαση αντιφάσκει με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές στη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων (JO 1968, C 75, σ. 3, διορθωτικό στην JO 1968, C 84, σ. 14, στο εξής: ανακοίνωση σχετικά με τη συνεργασία).
- 155 Στην Έβδομη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού (παράγραφος 7), η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι ένα σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών που δεν επιτρέπει την αναγνώριση κάθε επιχειρήσεως δεν συνιστά παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού.
- 156 Καθ' όσον η απόφαση στηρίχτηκε, στην απόφαση, στον κίνδυνο καταχρήσεως πληροφοριών που, αυτές καθαυτές, μπορούν νομίμως να συλλεγούν, υπήρξε ανεπίτρεπτη επέκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης.
- 157 Η Επιτροπή αμφισβητεί το ότι η απαγόρευση ανταλλαγής πληροφοριών για το μέλλον είναι υπερβολικά αόριστη. Συγκεκριμένα, αρκεί το διατακτικό και το αιτιολογικό της αποφάσεως να εμφανίζουν σε ποια αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά πρέπει να τεθεί τέρμα (απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73, 55/73, 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψεις 122 έως 124). Εν προκειμένω, το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α', β' και γ', της αποφάσεως περιλαμβάνει αφ' εαυτού λεπτομερή περιγραφή της φύσεως της μη επιτρεπόμενης ανταλλαγής πληροφοριών. Περαιτέρω, τα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά σχετικά με τις ανταλλασσόμενες πληροφορίες εξετέθησαν λεπτομερώς στις αιτιολογικές σκέψεις 61 έως 68, 105 και 106 της αποφάσεως. Επί πλέον, η απόφαση περιέχει ακριβή περιγραφή των περιοριστικών αποτελε-

σμάτων τα οποία παρήγαγε η ανταλλαγή πληροφοριών επί των συνθηκών του ανταγωνισμού (αιτιολογικές σκέψεις 134 και 166). Συνεπώς, το περιεχόμενο της απαγορεύσεως προκύπτει σαφώς από μια ανάγνωση του άρθρου 2 της αποφάσεως σε συνδυασμό προς το σκεπτικό της.

- 158 Το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο του άρθρου 2 της αποφάσεως περιέχει απλώς εξηγήσεις για τη μορφή την οποία μπορεί να προσλάβει μια επιτρεπτή ανταλλαγή πληροφοριών.
- 159 Η Επιτροπή αμφισβητεί επίσης το ότι η απαγόρευση έχει υπέρμετρα ευρύ περιεχόμενο. Η απαγόρευση ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον πρέπει, πράγματι, να γίνει αντιληπτή υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων που γίνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 68 έως 70 της αποφάσεως. Η απαγόρευση ανταλλαγής συγκεφαλαιωμένων στοιχείων αφορά άλλωστε μόνο τα στοιχεία για τις εισερχόμενες και τις ανεκτέλεστες πληροφορίες και τη χρήση του παραγωγικού δυναμικού. Για να εκτιμηθεί η ανταλλαγή πληροφοριών, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο υψηλός βαθμός συγκεντρώσεως του τομέα, καθώς και η εξαιρετη γνώση της δομής και της πολιτικής των επί μέρους επιχειρήσεων, απόρροια της προηγηθείσας συνεργασίας εντός της PG Paperboard. Σε αγορές που χαρακτηρίζονται από συγκέντρωση, τα υπολειπόμενα περιθώρια ανταγωνισμού έγκεινται κυρίως στην αβεβαιότητα και στο απόρρητο που υπάρχουν μεταξύ των κυριοτέρων προσφερόντων ως προς τις συνθήκες της αγοράς. Η συχνή, όμως, ανταλλαγή πληροφοριών για τις ανεκτέλεστες παραγγελίες καθιστά τεχνητά την αγορά τόσο διαφανή, ώστε τα υπολειπόμενα περιθώρια ανταγωνισμού να μη μπορούν, σε τελική ανάλυση, να ενεργοποιηθούν.
- 160 Περαιτέρω, η εβδομαδιαία ανταλλαγή στατιστικών επί των εισερχομένων παραγγελιών, σε συνδυασμό προς τις εκθέσεις για την παραγωγική ικανότητα, καθιστά γνωστή τη χρήση της παραγωγικής ικανότητας του κλάδου και τον προγραμματισμό των διακοπών της παραγωγής σε επίπεδο κλάδου. Οι παραγωγοί μπορούν έτσι να διατηρούν ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως και να εμποδίζουν πτώση των τιμών σε περίπτωση πτώσεως της ζήτησεως. Για την παρατήρηση αυτών των φαινομένων, δεν έχει σημασία η εξατομίκευση των μεγεθών, όπως άλλωστε δεν έχει σημασία το γεγονός ότι τα μεγέθη αυτά αφορούν τις ήδη συναφθείσες παραγγελίες. Ορθώς επομένως κατέληξε η Επιτροπή ότι η ανταλλαγή πληροφοριών επί της καταστάσεως των εισερχομένων και των ανεκτελέστων παραγγελιών, έστω και υπό συγκεφαλαιωτική μορφή, αντιβαίνει στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 161 Η απόφαση δεν αντιφάσκει με την ανακοίνωσή της σχετικά με τη συνεργασία, ούτε με το περιεχόμενο της *Εβδομης Εκθέσεως επί της πολιτικής ανταγωνισμού*.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 162 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως έχει ως εξής:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών, ή
- β) με την οποία, ακόμη και εάν δεν κοινοποιούνται συγκεκριμένες πληροφορίες, προωθείται, διευκολύνεται ή ενθαρρύνεται μια κοινή αντίδραση του κλάδου όσον αφορά τις τιμές ή τον έλεγχο της παραγωγής ή

γ) με την οποία μπορεί να ελεγχθεί η συμμετοχή ή η συμμόρφωση προς οποιαδήποτε ρητή ή σιωπηρή συμφωνία όσον αφορά τις τιμές ή την κατανομή της αγοράς στην Κοινότητα.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί) πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται όχι μόνο η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών, αλλά και η κοινοποίηση οποιωνδήποτε στοιχείων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των εισερχόμενων και ανεκτέλεστων παραγγελιών, την πρόβλεψη του ποσοστού χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας (έστω και αν πρόκειται, και στις δύο περιπτώσεις, για συνολικά μεγέθη) ή την παραγωγική ικανότητα κάθε μηχανήματος.

Κάθε τέτοιο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται στη συλλογή και κοινοποίηση συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων για την παραγωγή και για τις πωλήσεις που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση ή τη διευκόλυνση μιας κοινής βιομηχανικής συμπεριφοράς.

Οι επιχειρήσεις καλούνται επίσης να απέχουν από οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών που έχουν σημασία για τον ανταγωνισμό πέραν εκείνων των οποίων επιτρέπεται η ανταλλαγή, και να μη συμμετέχουν σε οποιεσδήποτε συνεδριάσεις ή άλλες επαφές για να συζητήσουν τη σημασία των ανταλλασσόμενων πληροφοριών ή την πιθανή ή ενδεχόμενη αντίδραση του κλάδου ή μεμονωμένων παραγωγών στις πληροφορίες αυτές.

Τάσσεται προθεσμία τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης για να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις σε οποιοδήποτε σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών.»

¹⁶³ Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 165, το άρθρο 2 της αποφάσεως έχει ως νομική βάση το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17. Δυνάμει δε της διατάξεως αυτής, αν η Επιτροπή διαπιστώσει παράβαση των διατάξεων,

μεταξύ άλλων, του άρθρου 85, δύναται να υποχρεώσει τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να παύσουν τη διαπιστωθείσα παράβαση.

- 164 Κατά πάγια νομολογία, η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 μπορεί να συνεπάγεται απαγόρευση εξακολουθήσεως ορισμένων δραστηριοτήτων, πρακτικών ή καταστάσεων που έχουν κριθεί παράνομες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 45, και της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-743, σκέψη 90), αλλά και απαγόρευση παρόμοιας συμπεριφοράς στο μέλλον (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-755, σκέψη 220).
- 165 Επί πλέον, κατά το μέτρο που η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση προς τη διαπιστωθείσα παράβαση, η Επιτροπή έχει την εξουσία να καθορίζει την έκταση των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις προκειμένου να τεθεί τέρμα στην εν λόγω παράβαση. Οι βαρύνουσες, όμως, κατ' αυτόν τον τρόπο τις επιχειρήσεις υποχρεώσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν το μέτρο που είναι ενδεδειγμένο και αναγκαίο για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός, δηλαδή η αποκατάσταση της νομιμότητας σε σχέση με τους κανόνες που παραβιάστηκαν (προαναφερθείσα απόφαση RTE και ITP κατά Επιτροπής, σκέψη 93· βλ., στην ίδια κατεύθυνση, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-7/93, Langnese-Iglo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1533, σκέψη 209, και T-9/93, Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1611, σκέψη 163).
- 166 Για να ελεγχθεί, εν προκειμένω, αν — όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα — η περιεχόμενη στο άρθρο 2 της αποφάσεως εντολή είναι ευρύτερη του δέοντος, πρέπει να εξετασθεί το περιεχόμενο καθεμιάς από τις απαγορεύσεις τις οποίες επιβάλλει στις επιχειρήσεις.
- 167 Η απαγόρευση του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος — κατά την οποία οι επιχειρήσεις πρέπει στο εξής να απέχουν από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική δυνάμενη να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα με τις παραβάσεις που διαπιστώνονται στο άρθρο 1 της αποφάσεως — έχει ως μοναδικό σκοπό να εμποδίσει τις επιχειρήσεις να συνεχίσουν να

εκδηλώνουν τη συμπεριφορά της οποίας διαπιστώθηκε ο παράνομος χαρακτήρας. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, θεσπίζοντας την απαγόρευση αυτή, δεν υπερέβη τις εξουσίες που της αναθέτει το άρθρο 3 του κανονισμού 17.

- 168 Ως προς το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α', β' και γ', οι διατάξεις του αφορούν ειδικότερα την απαγόρευση ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών στο μέλλον.
- 169 Η περιεχόμενη στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', εντολή, που απαγορεύει στο εξής κάθε ανταλλαγή εμπορικών πληροφοριών από τις οποίες οι μετέχοντες μπορούν να αντλήσουν, άμεσα ή έμμεσα, ατομικές πληροφορίες για τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, προϋποθέτει ότι, με την απόφαση της Επιτροπής, έχει διαπιστωθεί ο παράνομος χαρακτήρας της ανταλλαγής πληροφοριών αυτής της φύσεως υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 170 Διαπιστώνεται, συναφώς, ότι το άρθρο 1 της απόφασεως δεν λέει ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστά, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 171 Γενικότερα ορίζει ότι οι επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο αυτό της Συνθήκης συμμετέχοντας σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, μεταξύ άλλων, «αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων».

- 172 Δεδομένου όμως ότι το διατακτικό της αποφάσεως πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να γίνεται νοητό υπό το πρίσμα του αιτιολογικού της (προαναφερθείσα απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 122), σημειώνεται ότι η αιτιολογική σκέψη 134, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως αναφέρει:

«Η μεταξύ των παραγωγών ανταλλαγή συνήθως εμπιστευτικών και λεπτής φύσης ατομικών εμπορικών πληροφοριών στις συνεδριάσεις της PG Paperboard (και ιδίως της JMC) σχετικά με τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, την παύση της λειτουργίας των μηχανημάτων και τα ποσοστά παραγωγής, είχαν σαφώς ανταγωνιστικό χαρακτήρα και στόχος τους ήταν η εξασφάλιση όσο το δυνατό ευνοϊκότερων προϋποθέσεων για την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πρωτοβουλιών για τις τιμές (...)».

- 173 Επομένως, εφόσον η Επιτροπή έκρινε προσηκόντως, με την απόφαση, ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστούσε, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η απαγόρευση μιας τέτοιας ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.
- 174 Όσον αφορά τις απαγορεύσεις ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών που κατονομάζονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως, πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου εδαφίου του ίδιου αυτού άρθρου, που αναπτύσσουν το περιεχόμενό τους. Σ' αυτό ακριβώς το πλαίσιο πρέπει να προσδιορισθεί εάν και κατά πόσον η Επιτροπή έκρινε παράνομες τις εν λόγω ανταλλαγές, με δεδομένο το ότι η έκταση των βαρυνουσών τις επιχειρήσεις υποχρεώσεων πρέπει να περιοριστεί στο μέτρο που είναι αναγκαίο για ν' αποκατασταθεί η νομιμότητα της συμπεριφοράς τους υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 175 Η απόφαση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεώρησε το σύστημα *Fides* αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Την ερμηνεία αυτή επιρρωννύει το γράμμα του άρθρου 1 της αποφάσεως, κατά το οποίο οι επιχειρήσεις αντήλλασαν εμπορικές

πληροφορίες «για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων» που κρίθηκαν αντίθετα στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 176 Η έκταση των απαγορεύσεων του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως για το μέλλον πρέπει να εκτιμηθεί υπό το φως της ερμηνείας αυτής, την οποία παρέχει η Επιτροπή για το αν το σύστημα Fides συμβιβάζεται με το άρθρο 85 της Συνθήκης.
- 177 Συναφώς, αφενός μεν οι εν λόγω απαγορεύσεις δεν περιορίζονται στις ανταλλαγές ατομικών εμπορικών πληροφοριών, αλλ' αφορούν και τις ανταλλαγές ορισμένων συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων (άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', και δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως). Αφετέρου δε το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως απαγορεύει την ανταλλαγή ορισμένων στατιστικών πληροφοριών, για ν'αποφευχθεί η δημιουργία ενός πιθανού υποβάθρου ενδεχομένης αντίθετης στον ανταγωνισμό συμπεριφοράς.
- 178 Μια τέτοια απαγόρευση, καθόσον αποσκοπεί στην παρεμπόδιση της ανταλλαγής αμιγώς στατιστικών πληροφοριών μη εχουσών τον χαρακτήρα ατομικών ή δυναμένων να εξατομικευθούν πληροφοριών, με την αιτιολογία ότι οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς, υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο προς αποκατάσταση της νομιμότητας της διαπιστωθείσας συμπεριφοράς. Ειδικότερα, αφενός μεν από την απόφαση δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε αυτή καθαυτή την ανταλλαγή στατιστικών στοιχείων ως παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Αφετέρου δε το γεγονός και μόνον ότι ένα σύστημα ανταλλαγής στατιστικών πληροφοριών ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς δεν το καθιστά αντίθετο στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διότι, υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να διαπιστωθεί ότι αυτό παράγει συγκεκριμένα αντίθετα στον ανταγωνισμό αποτελέσματα.

- 179 Κατά συνέπεια, το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, πλην των ακολούθων χωρίων:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου

Επί των λόγων ακυρώσεως που αφορούν θέματα αναπτυχθέντα με κοινές αγορεύσεις

- 180 Κατά την ανεπίσημη συνάντηση της 29ης Απριλίου 1997, οι επιχειρήσεις που είχαν προσφύγει κατά της αποφάσεως εκλήθησαν να σκεφθούν, σε περίπτωση ενώσεως και συνεκδικάσεως των υποθέσεων προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, το ενδεχόμενο να αναπτύξουν προφορικώς τους ισχυρισμούς τους από κοινού. Τονίστηκε ότι τέτοια κοινή ανάπτυξη θα μπορούσε να γίνει μόνον

από προσφεύγουσες που είχαν όντως επικαλεστεί, στο εισαγωγικό της δίκης έγγραφό τους, λόγους ακυρώσεως αντιστοιχούντες προς τα από κοινού αναπτυσσόμενα θέματα.

181 Με τηλεαντίγραφο της 14ης Μαΐου 1997, που κατατέθηκε εξ ονόματος όλων των προσφευγουσών, αυτές γνωστοποίησαν την απόφασή τους να χειριστούν έξι θέματα με κοινές αγορεύσεις, και ιδίως τα ακόλουθα:

- α) την περιγραφή της αγοράς και την έλλειψη επιδράσεως της συμπράξεως·
- β) το γενικό επίπεδο των προστίμων και την αιτιολόγησή του στην απόφαση·

και

- γ) την αιτιολόγηση των προστίμων.

182 Με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφό της, η προσφεύγουσα δεν διατύπωσε κανένα λόγο ακυρώσεως ή επιχείρημα επί των τριών αυτών ζητημάτων. Ανέφερε, όμως, επ' ακροατηρίου, ότι συναποδεχόταν τις σχετικές κοινές αγορεύσεις.

183 Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε κανένα νομικό ή πραγματικό στοιχείο ανακύψαν κατά τη διαδικασία και δυνάμενο να δικαιολογήσει την προσκόμιση των νέων λόγων ακυρώσεως.

- 184 Επομένως, οι εν λόγω λόγοι ακυρώσεως, τους οποίους επικαλέστηκε η προσφεύγουσα για πρώτη φορά επ' ακροατηρίου, δεν είναι παραδεκτοί.

Επί των λόγων ακυρώσεως ότι η Επιτροπή αφενός μεν έλαβε υπόψη εσφαλμένο κύκλο εργασιών, αφετέρου δε παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως προσβάλλοντας τα δικαιώματα του αμυνομένου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 185 Κατά την προσφεύγουσα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως, ορισμένοι τύποι χαρτονιού, όπως το γκριζο χαρτόνι, που δεν χρησιμοποιούνται στην κατασκευή πτυσσομένων κιβωτίων, δεν αποτελούν αντικείμενο της αποφάσεως και δεν εμπίπτουν στον κατά την απόφαση ορισμό του «χαρτονιού», έστω και αν τα προϊόντα αυτά μπορούν να κατασκευαστούν σε μηχανήματα για χαρτόνι. Η αιτιολογική σκέψη 3 επιβεβαιώνει αυτό τον ισχυρισμό, όταν αναφέρει ότι το χαρτόνι χρησιμοποιείται «κυρίως στην παραγωγή αναδιπλωμένων χαρτοκιβωτίων [...]».
- 186 Κατά την έναρξη της διοικητικής της εξετάσεως, η Επιτροπή ζήτησε από την προσφεύγουσα να της γνωστοποιήσει τον ολικό της κύκλο εργασιών στον τομέα και τον κύκλο εργασιών της ως προς τα χαρτόνια GD. Στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, όμως, η Επιτροπή άφησε να εννοηθεί ότι η διοικητική εξέταση αφορούσε μόνο τα χαρτόνια που προορίζονταν για την παραγωγή πτυσσομένων χαρτοκιβωτίων.
- 187 Τρία κατασκευαζόμενα από την προσφεύγουσα προϊόντα δεν καλύπτονται από τον ορισμό του «χαρτονιού» που περιέχεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και την απόφαση, ήτοι τα προϊόντα Printa, Duplex KO και Silbergrau.

- 188 Το προϊόν Printa είναι «διπλό» χαρτόνι που περιέχει ένα στρώμα υλικού από ξύλο, του οποίου η εσωτερική επίστρωση και η οπίσθια όψη συντίθενται κατά 100 % από μεταχειρισμένο χαρτί. Παραπέμποντας σε δήλωση της Papier-technische Stiftung (Τεχνικό Ίδρυμα Χάρτου, στο εξής: PTS), η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η ποιότητα αυτή δεν μπορεί να περιληφθεί στα χαρτόνια GD. Πράγματι, το προϊόν Printa είναι μικτής ποιότητας, χρησιμοποιούμενο κυρίως για προϊόντα χαρτονιού και όλως επικουρικός για την κατασκευή πτυσσομένων χαρτοκιβωτίων. Η προσφεύγουσα διαθέτει στο εμπόριο την ποιότητα αυτή υπό την περιγραφή «χρωματισμένο UD», απλώς για να επισημάνει ότι το προϊόν αυτό προσφέρεται, εν μέρει τουλάχιστον, και για την κατασκευή πτυσσομένων χαρτοκιβωτίων.
- 189 Το προϊόν Duplex KO είναι ένα απλό «διπλό» χαρτόνι συντιθέμενο από ένα στρώμα ανοιχτόχρωμων ινών και από τις επιφάνειες ένθεν και ένθεν συντιθέμενες κατά 100 % από μεταχειρισμένο χαρτί. Παραπέμποντας σε δήλωση του PTS, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ούτε αυτό το προϊόν μπορεί να περιληφθεί στα χαρτόνια GD και UD2. Συγκεκριμένα, σχεδόν αποκλειστική του χρήση είναι η κατασκευή χαρτονιού και δεν είναι συγκρίσιμο, ως προς τον σκοπό, την ποιότητα ή το φάσμα τιμών, με τα χαρτόνια που προορίζονται για την κατασκευή πτυσσομένων χαρτοκιβωτίων. Διατίθεται στο εμπόριο με τα αρχικά ED («Einfach Duplex» — σκέτο «διπλό»).
- 190 Τέλος, το προϊόν Silbergrau είναι αμιγές γκριζο χαρτόνι.
- 191 Εν όψει αυτών των στοιχείων, η προσφεύγουσα δήλωσε στην Επιτροπή, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι παρήγε μόνο ποιότητες Supra και Bona. Τούτο επιβεβαιώθηκε και κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση. Ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας εξήγησε ότι το προϊόν Printa δεν περιλαμβανόταν στα χαρτόνια UD ή GD και ότι, για τον λόγο αυτό, η επιχείρηση μνημόνευε αυτοτελώς το προϊόν αυτό στις ανακοινώσεις της προς τη Fides. Ως προς το προϊόν Duplex KO, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας εξήγησε ότι η ποιότητα αυτή ανήκε στην κατηγορία ED και ότι το ίδιο ίσχυε και για τις ανακοινώσεις της προς τη Fides. Ανέφερε ρητά ότι δεν ήταν ορθή η περιγραφή του προϊόντος αυτού με τα αρχικά «UD».

- 192 Δεδομένου δε ότι η συζήτηση επί των προϊόντων της προσφεύγουσας δεν συνεχίστηκε, αυτή έλαβε ως δεδομένο ότι τα προϊόντα Printa και Duplex ΚΟ δεν αποτελούσαν αντικείμενο της διαδικασίας. Η Επιτροπή συνέχισε τη συζήτηση αυτή μόλις με την από 24 Μαΐου 1994 επιστολή της, όπου ισχυριζόταν — εσφαλμένα — ότι το προϊόν Printa διέφερε από το χαρτόνι GD2 μόνο κατά το λεπτότερο πάχος του και ότι το προϊόν Duplex ΚΟ εθεωρείτο στο εμπόριο ως προϊόν UD.
- 193 Εφόσον η απόφαση ουδόλως διευκρινίζει αν αφορά ή όχι τα εν λόγω προϊόντα, πάσχει έλλειψη αιτιολογίας. Συγκεκριμένα, ναι μεν προκύπτει από τη νομολογία ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να απαντά σε επιχειρήματα που θεωρεί ότι δεν ασκούν επιρροή (βλ. απόφαση ΙCΙ κατά Επιτροπής, σκέψη 318), το ζήτημα όμως της οροθετήσεως των καταλαμβανομένων από την απόφαση προϊόντων έχει ουσιώδη σημασία.
- 194 Αν τα επίμαχα προϊόντα εμπίπτουν στο αντικείμενο της αποφάσεως, όχι μόνο συντρέχει παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, αλλά, λαμβανομένης υπόψη της εξελίξεως της διαδικασίας, και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας.
- 195 Τέλος, η Επιτροπή ήταν σε θέση να προβεί σε ορθό υπολογισμό του προστίμου, βάσει των στοιχείων που της είχε κοινοποιήσει η προσφεύγουσα με την από 13 Μαΐου 1993 επιστολή της. Εν πάση δε περιπτώσει, τα αναγκαία στοιχεία τής κοινοποιήθηκαν με την από 13 Μαΐου 1994 επιστολή της προσφεύγουσας και επανελήφθησαν στην από 1ης Ιουλίου 1994 επιστολή της.
- 196 Η Επιτροπή διατείνεται ότι υπελείφθη κατά πολύ του ανωτάτου ορίου των προστίμων, το οποίο ορίζεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17. Επομένως, η προσφεύγουσα δεν δύναται να αξιώνει να μη ληφθεί υπόψη ένα μέρος του κύκλου εργασιών της.

- 197 Η Επιτροπή τονίζει ότι κάλεσε την προσφεύγουσα, με την από 24 Μαΐου 1994 επιστολή της και μετά τη διαμαρτυρία της τελευταίας κατά του ότι είχαν ληφθεί υπόψη ορισμένα προϊόντα της, να επιμερίσει τον ολικό κύκλο εργασιών, τον οποίον είχε ήδη κοινοποιήσει, κατά προϊόν. Με την ίδια επιστολή, διεκρίνισε επίσης τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι τα προϊόντα Printa και Duplex KO έπρεπε να περιληφθούν στα χαρτόνια GD. Η προσφεύγουσα, όμως, απάντησε με επιστολή της 1ης Ιουλίου 1994, ήτοι πολύ μετά την πάροδο της προθεσμίας την οποία είχε ορίσει η Επιτροπή για τις 31 Μαΐου 1994, η επιστολή δε αυτή και πάλι δεν περιελάμβανε επιμερισμό του ολικού κύκλου εργασιών της ανά ποιότητα των χαρτονιών τα οποία παρήγε. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δικαιολογημένα η Επιτροπή στηρίχθηκε στον ολικό κύκλο εργασιών στον τομέα του χαρτονιού, τον οποίο είχε κοινοποιήσει αρχικά η προσφεύγουσα.
- 198 Τα προϊόντα Printa και Duplex KO, άλλωστε, καλύπτονται από τον περιεχόμενο στην απόφαση ορισμό του «χαρτονιού». Συγκεκριμένα, το ζήτημα δεν είναι να ορισθεί η οικεία αγορά, αλλά να προσδιοριστεί ποια προϊόντα καλύπτονται από τις συμφωνίες μεταξύ των μετεχόντων στη σύμπραξη.
- 199 Συναφώς, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως, αυτή δεν αφορά μόνο τα χαρτόνια που προορίζονται για την παραγωγή πτυσομένων χαρτοκιβωτίων. Αποκλείονται πάντως ορισμένα χαρτόνια, όπως το γκριζο χαρτόνι, το οποίο αποτελείται αποκλειστικά από ανακυκλωμένο χαρτί. Εξ άλλου, η ίδια η προσφεύγουσα αναγνώρισε ότι τα προϊόντα Printa και Duplex KO προσφέρονται για την κατασκευή πτυσομένων χαρτοκιβωτίων. Ως προς το προϊόν Printa, η ίδια το περιέγραψε, στο δικόγραφο της προσφυγής της, με τα αρχικά UD. Είναι σαφές, επομένως, ότι πρόκειται για ποιότητα εμπύπτουσα στην κατηγορία των χαρτονιών GD.
- 200 Η προσφεύγουσα αναγνώρισε, επομένως, ότι οι ανακοινώσεις προς τη Fides περιελάμβαναν στοιχεία αφορώντα τα επίμαχα προϊόντα, πράγμα που προδίδει ότι η ίδια θεωρούσε ότι τα προϊόντα αυτά αποτελούσαν αντικείμενο της συμπράξεως. Ομοίως, οι ανατιμήσεις εφαρμόστηκαν για τα προϊόντα αυτά.

- 201 Όπως άλλωστε προκύπτει από τις συζητήσεις που διεξήχθησαν κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, τα επίμαχα προϊόντα πρέπει να θεωρούνται ως καλυπτόμενα από τον ορισμό του χαρτονιού. Συγκεκριμένα, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας ανέφερε ότι η ποιότητα Printa είναι «μια ποιότητα GD3 ή κάτι ανάλογο» («something of a GD3»). Η δε PG Paperboard χρησιμοποιούσε τη σύντηξη GD3 για να περιγράψει ένα είδος «white-lined chipboard», που διέφερε από τις ποιότητες GD1 ή GD2 μόνο κατά το λεπτότερο πάχος της. Ως προς το προϊόν Duplex KO, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας παραδέχτηκε ότι οι ανταγωνιστές το κατατάσσουν μεταξύ των χαρτονιών UD. Συγκεκριμένα, έστω και αν η προσφεύγουσα το περιγράφει με τα αρχικά ED («Einfach Duplex»), η ίδια η ονομασία του δείχνει ότι πρόκειται για «διπλό» χαρτόνι.
- 202 Τα επίμαχα προϊόντα περιγράφονται επίσης ως «διπλό» χαρτόνι στο διαφημιστικό φυλλάδιο της ίδιας της προσφεύγουσας, όπου το προϊόν Printa αναφέρεται ως χρησιμοποιούμενο στον τομέα των πτυσομένων χαρτοκιβωτίων και της εκθέσεως προϊόντων. Συναφώς, καμμία αποδεικτική ισχύς δεν μπορεί ν' αποδοθεί στις δηλώσεις τις οποίες απέσπασε η προσφεύγουσα από το PTS.
- 203 Η Επιτροπή εξέθεσε προσηκόντως, στις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 της αποφάσεως, τα κριτήρια που χρησιμοποίησε κατά την επιμέτρηση των προστίμων. Εφόσον δε μεταξύ των κριτηρίων αυτών περιλαμβάνεται ο πραγματοποιηθείς στον τομέα του χαρτονιού κύκλος εργασιών, δεν ήταν υποχρεωμένη να εξηγήσει λεπτομερώς γιατί περιέλαβε στον υπολογισμό του προστίμου τα προϊόντα Printa και Duplex KO (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-9/89, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-499, σκέψη 363).
- 204 Η Επιτροπή αμφισβητεί, τέλος, ότι μετέβαλε στάση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, δεδομένου ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων περιείχε, όπως και η απόφαση, ορισμό του αντικειμένου της διαδικασίας που κάλυπτε τα επίμαχα προϊόντα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 205 Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η Επιτροπή επιμέτρησε το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο με βάση τον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε το 1990 μέσω των πωλήσεων όλων των ποιοτήτων της χαρτονιού, περιλαμβανομένου και των προϊόντων των αποκαλουμένων Printa, Duplex KO και Silbergrau.
- 206 Είναι επίσης αδιαμφισβήτητο ότι, κατά την επιμέτρηση κάθε επί μέρους προστίμου, έλαβε κατά σύστημα υπόψη τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε κάθε αποδέκτρια της αποφάσεως επιχείρηση στην κοινοτική αγορά χαρτονιού το 1990. Προς τούτο, έλαβε αποκλειστικά τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε μέσω των πωλήσεων χαρτονιού, όπως αυτό ορίζεται στην απόφαση.
- 207 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι το προϊόν Silbergrau είναι γκρίζο χαρτόνι, που, ως εκ τούτου, δεν καταλαμβάνεται από τη διαπιστωθείσα παράβαση. Αντιθέτως, υποστηρίζει ότι τα προϊόντα Printa και Duplex KO είναι προϊόντα καλυπτόμενα από τον περιεχόμενο στην απόφαση ορισμό του «χαρτονιού» και ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αφορούσε τα προϊόντα αυτά.
- 208 Εφόσον ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα των παραπάνω στοιχείων, πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί αν η απόφαση αιτιολογεί επαρκώς γιατί περιλαμβάνει στον ορισμό του οικείου προϊόντος τα προϊόντα Printa και Duplex KO και αν, στο πλαίσιο αυτό, υπήρξε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας. Ακολούθως, θα εξετασθεί αν η Επιτροπή απέδειξε ότι η διαπιστωθείσα στο άρθρο 1 της αποφάσεως παράβαση κατελάμβανε τα προϊόντα Printa και Duplex KO. Τέλος, εν όψει των συμπερασμάτων που θα αντληθούν επί των προηγουμένων ζητημάτων, θα εξετασθεί αν η Επιτροπή δικαιολογημένα επιμέτρησε τα πρόστιμα βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε η προσφεύγουσα το 1990 μέσω των πωλήσεων όλων των ποιοτήτων της χαρτονιού.

— Επί των επιχειρημάτων περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας

209 Κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία βλαπτικής αποφάσεως πρέπει να επιτρέπει την αποτελεσματική άσκηση του ελέγχου της νομιμότητάς της και να παρέχει στον ενδιαφερόμενο τα στοιχεία που του είναι αναγκαία προκειμένου να κρίνει αν η απόφαση είναι βάσιμη ή όχι. Η επάρκεια της αιτιολογίας αυτής πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως προς παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες. Για να πληρούνται τα προαναφερθέντα, από μια επαρκή αιτιολογία πρέπει να προκύπτει, κατά τρόπο σαφή και μη αμφιλεγόμενο, ο συλλογισμός της κοινοτικής αρχής, η οποία εξέδωσε την προσβαλλομένη πράξη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1994, Τ-38/92, AWS Benelux κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. ΙΙ-211, σκέψη 26).

210 Η αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως ορίζει:

«Οι κυριότερες ποιότητες του χαρτονιού που παράγεται στη Δυτική Ευρώπη είναι οι εξής:

— Το χαρτόνι συσκευασίας (FBB) που αποτελείται από μια λευκή επίστρωση λευκανθέντος χημικού χαρτοπολτού, μια ενδιάμεση στρώση μηχανικού ή ημιμηχανικού πολτού και, συχνά, μια λεπτή υπόστρωση λευκανθέντος χημικού πολτού. Το FBB χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία τροφίμων, καλλυντικών, σιγαρέτων, φαρμακευτικών προϊόντων, κ.λπ.

— Η μονωτική ινοπλάκα λευκής επίστρωσης (WLC) γνωστή επίσης στη Δυτική ηπειρωτική Ευρώπη και ως “ντούμπλεξ” ή “τρίπλεξ”, που παράγεται από δευτερογενείς ή ανακυκλωμένες ίνες. Το προϊόν αυτό παράγεται με μια επίστρωση λευκανθέντος χημικού χαρτοπολτού και υποστρώσεις υπολειμμάτων χαρτιού και χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία μη εδώδιμων προϊόντων.

— Το συμπαγές λευκανθέν με θεικό άλας χαρτόνι (SBS), ένα προϊόν πολλών στρώσεων που παράγεται από λευκανθέντα χημικό πολτό και είναι εξ ολοκλήρου λευκό. Χρησιμοποιείται κυρίως ως ανώτερη ποιότητα συσκευασίας τροφίμων, καλλυντικών, φαρμακευτικών προϊόντων και σιγαρέτων.

Ορισμένα άλλα προϊόντα χαρτονιού (π.χ. το “γκρίζο χαρτόνι” που παράγεται εξ ολοκλήρου από υπολείμματα χαρτιού) μπορούν επίσης να παραχθούν με μηχανήματα [για χαρτόνι], αλλά δεν εμπίπτουν στον ορισμό του “χαρτονιού” που χρησιμοποιείται από τους ίδιους τους παραγωγούς και δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας.

Οι στερεότυπες ονομασίες και συντομογραφίες του προϊόντος που έχουν καθιερωθεί στη Γερμανία, χρησιμοποιούνται συνήθως στη βιομηχανία χαρτονιού ολόκληρης της Δυτικής Ευρώπης.

— Οι ποιότητες επιχρισμένου και μη επιχρισμένου FBB προσδιορίζονται με τα αρχικά “GC” και “UC” αντίστοιχα.

— Οι ποιότητες επιχρισμένης και μη επιχρισμένης “διπλής” WLC προσδιορίζονται με τα αρχικά “GD” και “UD”, ενώ οι ποιότητες “τριπλής” WLC είναι γνωστές ως “GT” και “UT”.

— Οι ποιότητες επιχρισμένου και μη επιχρισμένου SBS προσδιορίζονται με τα αρχικά “GZ” και “UZ” αντίστοιχα.

Εντός των κατηγοριών αυτών υπάρχουν περαιτέρω υποδιαιρέσεις: για παράδειγμα, το GC1 διακρίνεται από το GC2 λόγω των διαφορετικών υποστρώσεων που χρησιμοποιούνται, το GD1 διακρίνεται από το GD2 λόγω του διαφορετικού ειδικού όγκου, κ.λπ. Για λόγους ευκολίας, ολόκληρος ο τομέας των πρωτογενών ινών φέρει συχνά την ονομασία “ποιότητες GC” και όλες οι ανακυκλωμένες ποιότητες την ονομασία “ποιότητες GD”. Στην παρούσα απόφαση θα γίνεται, κατά περίπτωση, χρήση των όρων αυτών.»

- 211 Όπως προκύπτει από την περιγραφή αυτή των καταλαμβανομένων από την απόφαση προϊόντων, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το γεγονός ότι ο όρος «χαρτόνι» καλύπτει ποικίλα προϊόντα και ότι, επομένως, δεν έχει ακριβή σημασία. Ειδικότερα, η παρατήρηση της Επιτροπής ότι «ορισμένα άλλα προϊόντα χαρτονιού», καίτοι μπορούν να παραχθούν με μηχανήματα για χαρτόνι, δεν εμπίπτουν στην απόφαση (αιτιολογική σκέψη 4, δεύτερη περίπτωση) προδίδει σαφώς ότι η Επιτροπή εθεώρησε ότι τα εμπύπτοντα στην απόφαση προϊόντα δεν μπορούσαν να περιγραφούν με απλή χρήση του όρου «χαρτόνι».
- 212 Περαιτέρω, εφόσον η Επιτροπή τόνισε ότι η περιεχόμενη στην αιτιολογική σκέψη 4 περιγραφή αφορά τις «κυριότερες ποιότητες του χαρτονιού που παράγεται στη Δυτική Ευρώπη», δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχει πλήρη ορισμό των καταλαμβανομένων από την απόφαση προϊόντων. Η αιτιολογική σκέψη 4 πρέπει να γίνει νοητή υπό την έννοια ότι αφορά τα κυριότερα προϊόντα τα οποία καταλαμβάνει η απόφαση με βάση τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά (πρώτη ύλη, πάχος και τελική χρήση). Το ότι ένα συγκεκριμένο προϊόν δεν μνημονεύεται ρητά σ' αυτή την αιτιολογική σκέψη, ούτε καλύπτεται άμεσα από τα παρατιθέμενα σ' αυτήν τεχνικά χαρακτηριστικά δεν σημαίνει, αυτό καθαυτό, ότι αποτελεί ποιότητα χαρτονιού μη καταλαμβανόμενη από την απόφαση.
- 213 Δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή το ότι δεν περιέγραψε κατά τρόπο μη περιοριστικό τα καταλαμβανόμενα από την απόφαση προϊόντα.
- 214 Πρώτον, σε μια περίπτωση όπως η υπό κρίση, για να προσδιοριστεί ποια προϊόντα καταλαμβάνονται από την απόφαση, πρέπει να ληφθούν ως βάση τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά, σε παραβολή προς τα προϊόντα που απετέλεσαν αντικείμενο της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Συνεπώς, αν από την όλη απόφαση προκύπτει ότι η φερομένη παράβαση αφορούσε ένα συγκεκριμένο προϊόν και παρατίθενται τα αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη του συμπεράσματος αυτού, το γεγονός και μόνον ότι η απόφαση αυτή δεν περιέχει ακριβή και περιοριστική απαρίθμηση των επιμάχων προϊόντων δεν κωλύει κατ' ανάγκη την αποτελεσματική άσκηση του ελέγχου νομιμότητας της αποφάσεως αυτής από τον κοινοτικό δικαστή, ούτε σημαίνει κατ' ανάγκη ότι δεν παρέχει στην ενδιαφερομένη επιχείρηση τα αναγκαία στοιχεία για να κρίνει αν η απόφαση είναι ή όχι βάσιμη.

- 215 Δεύτερον, έστω και αν η Επιτροπή υπενθυμίζει (αιτιολογική σκέψη 4, τρίτο εδάφιο) ότι οι επαγγελματίες του κλάδου έχουν υιοθετήσει, γενικώς, τις στερεότυπες ονομασίες και συντομογραφίες του προϊόντος που έχουν καθιερωθεί στη Γερμανία, από τη δικογραφία προκύπτει (ως προς τις διάφορες ταξινομήσεις των προϊόντων χαρτονιού, βλ. παραρτήματα 1 έως 4 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) ότι δεν υπάρχει καμμία στερεότυπη ταξινόμηση, χρησιμοποιούμενη απ' ολόκληρο τον κλάδο, που να επιτρέπει να οριστούν κατά τρόπο ακριβή και πλήρη όλες τις παραγόμενες στη Δυτική Ευρώπη ποιότητες χαρτονιού.
- 216 Τη διαπίστωση αυτή επιρρωννύουν τα ακόλουθα σχόλια στα οποία προέβη ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας αναφορικά με το προϊόν Printa, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση:

«Τα αριθμητικά στοιχεία τα οποία κοινοποιούσαμε στη Fides αντιστοιχούσαν στην ποιότητα GD2, κατασκευάζαμε δε μια ειδική ποιότητα χαρτονιού αποκαλούμενη Printa που δεν είχε ακριβή ορισμό — δεν ενέπιπτε σ' αυτές τις κατηγορίες UD και GD. Επρόκειτο για μια ποιότητα GD3 ή κάτι ανάλογο» (σ. 47 των πρακτικών της ακροάσεως).

- 217 Τρίτον, η προσφεύγουσα δεν υποστηρίζει ότι η περιεχόμενη στην αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως περιγραφή είναι αναληθής. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η περιγραφή αυτή αντανακλά κατά τρόπο ορθό και πρόσφορο τις κυριότερες καταλαμβανόμενες από την απόφαση ποιότητες χαρτονιού.
- 218 Εν όψει των προεκτεθέντων, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η απόφαση περιέχει επαρκή αιτιολογία, βάσει της οποίας μπορεί, γενικώς, να προσδιοριστεί ποια προϊόντα αποτελούν αντικείμενο της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Επειδή, όμως, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε, κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία, ότι τα προϊόντα Printa και Duplex KO μπορούσαν να θεωρηθούν καταλαμβανόμενα από την εν λόγω διαδικασία, πρέπει να ερευνηθεί αν η Επιτροπή όφειλε να αιτιολογήσει ειδικά το ζήτημα αυτό.

- 219 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η απόφαση πουθενά δεν λείπει ρητά αν καταλαμβάνει ή όχι τα προϊόντα Printa και Duplex KO.
- 220 Όπως, όμως προκύπτει από τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επικαλείται στην απόφαση η Επιτροπή, οι στρεφόμενες κατά του ανταγωνισμού συζητήσεις που διεξήγοντο εντός ορισμένων οργάνων της PG Paperboard αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τα προϊόντα τα οποία οι ίδιοι οι παραγωγοί χαρακτήριζαν με τα αρχικά GD και UD (βλ. ιδίως τιμοκατάλογο ληφθέντα από τη Finnboard, που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 79, και παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, έγγραφο που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 87).
- 221 Περαιτέρω, στην από 24 Μαΐου 1994 επιστολή της Επιτροπής προς την προσφεύγουσα, εκτίθενται οι λόγοι που την ώθησαν στο συμπέρασμα ότι τα οικεία προϊόντα έπρεπε να θεωρηθούν ως καταλαμβανόμενα από τις εν λόγω αποφάσεις.
- 222 Συγκεκριμένα, με την επιστολή αυτή, η Επιτροπή διευκρινίζει:

«Όπως διευκρινίστηκε ήδη στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, στα προερχόμενα από τη Fides έγγραφα και κατά την ακρόαση, η ανωτέρω διαδικασία, καθ' όσον αφορά ποιότητες λαμβανόμενες από ανακυκλώσιμα υλικά, δεν περιορίζεται στις ποιότητες GD1 και GD2.

Το χαρτόνι σας 'Printa', που μόνο στη Γερμανία είθισται να κατατάσσεται στην ποιότητα GD3, διακρίνεται από την ποιότητα GD2 μόνο λόγω της μικρότερης πυκνότητάς του (1,3 cm³/gr το πολύ αντί του 1,4 cm³/gr· βλ. παράρτημα 4 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων). Το χαρτόνι σας 'Duplex KO' ή ED (σκέτο 'διπλό') θεωρείται στο εμπόριο — όπως επιβεβαιώνετε σεις οι ίδιοι — ότι ανήκει στην ποιότητα UD ('διπλό' χωρίς επίστρωση), έστω και αν φαίνεται ότι το εξομοιώνετε με την ποιότητα GK ('γκρίζο ασημί'· 'Silbergrau').»

- 223 Επομένως, έστω και αν η εξήγηση αυτή δεν περιελήφθη στην απόφαση, η προσφεύγουσα δεν ηδύνατο να αγνοεί τους λόγους που ώθησαν την Επιτροπή να θεωρήσει ότι τα προϊόντα Printa και Duplex ΚΟ κατελαμβάνοντο από την προσαιτούμενη αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά. Τη διαπίστωση αυτή επιρρωννύει άλλωστε το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από τα επιχειρήματα τα οποία ήγειρε η προσφεύγουσα με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο, είχε πλήρη επίγνωση του συλλογισμού τον οποίο ακολούθησε η Επιτροπή.
- 224 Εν όψει του συνόλου των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αιτιολογία της αποφάσεως επαρκεί για να καταστήσει δυνατή την αποτελεσματική άσκηση του ελέγχου της νομιμότητάς της και για να παράσχει στην προσφεύγουσα τα στοιχεία που της ήσαν αναγκαία προκειμένου να κρίνει αν η απόφαση ήταν ή όχι βάσιμη.
- 225 Εφόσον δε η ακολουθηθείσα από την Επιτροπή συλλογιστική εξετέθη με αρκετή σαφήνεια στην από 24 Μαΐου 1994 επιστολή της προς την προσφεύγουσα, πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας περί προσβολής των δικαιωμάτων της άμυνας. Περαιτέρω, αντιθέτως προς ό,τι φαίνεται ότι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, είναι αστήρικτη η άποψη ότι η Επιτροπή μετέβαλε στάση κατά τη διάρκεια της ενώπιόν της διαδικασίας, δεδομένου ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων περιείχε ορισμό του χαρτονιού περίπου όμοιο με τον περιεχόμενο στην αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως.

— Περί του αν η παράβαση κατελάμβανε τα προϊόντα Printa και Duplex ΚΟ

- 226 Όπως υπεμνήσθη ήδη, οι στρεφόμενες κατά του ανταγωνισμού συζητήσεις αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τα προϊόντα τα οποία οι ίδιοι οι παραγωγοί χαρακτήριζαν με τα αρχικά GD και UD.

- 227 Ως προς το προϊόν Printa, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το λεχθέν από τον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, ότι το προϊόν αυτό «ήταν μια ποιότητα GD3 ή κάτι ανάλογο» («was something of a GD3 or something like that»), αποτελεί αφ' εαυτού ισχυρή ένδειξη υπέρ του ότι το προϊόν αυτό ενέλιπε στο αντικείμενο των συζητήσεων. Το ίδιο ισχύει και ως προς το γεγονός ότι, κατά την εμπορία του προϊόντος, η προσφεύγουσα χρησιμοποίησε την περιγραφή «χρωματισμένο UD».
- 228 Σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει ν' απορριφθεί, ως αστήρικτος, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι, κατά την εμπορία του προϊόντος της Printa χρησιμοποίησε την περιγραφή «χρωματισμένο UD» απλώς και μόνο για να επισημάνει ότι το προϊόν αυτό μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και για την κατασκευή πτυσομένων χαρτοκιβωτίων.
- 229 Πρέπει επίσης να απορριφθεί, ως στερουμένη αποδεικτικής ισχύος, η ληφθείσα από την προσφεύγουσα δήλωση της PTS ότι το χαρτόνι αυτό δεν μπορούσε να ταξινομηθεί ως χαρτόνι GD. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν παρέσχε κανένα στοιχείο σχετικά με τα χρησιμοποιούμενα από την PTS κριτήρια ταξινόμησης.
- 230 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι τα έγγραφα τα σχετικά με τις ανατιμήσεις τις οποίες ανήγγειλε και εφάρμοσε η προσφεύγουσα δεν περιέχουν κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι οι συμφωνούμενες εντός της PG Paperboard ανατιμήσεις δεν αφορούσαν το προϊόν Printa. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από την από 8 Μαρτίου 1989 επιστολή της προσφεύγουσας, με την οποία αναγγέλλεται ανατίμηση για την 1 Μαΐου 1989 (έγγραφο D-7-5), μοναδικό έγγραφο όπου γίνεται διάκριση μεταξύ των διαφόρων κατασκευαζομένων από την προσφεύγουσα προϊόντων, η αναγγελθείσα για το προϊόν Printa ανατίμηση (9 DM) ήταν όμοια με τη συμφωνηθείσα εντός της PG Paperboard (βλ. τον συνημμένο στην απόφαση πίνακα Δ) και με την αναγγελθείσα από την προσφεύγουσα για τα προϊόντα Supra και Bona, προϊόντα ανήκοντα στην ποιότητα χαρτονιού GD.

- 231 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή απέδειξε ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αφορούσε και το προϊόν Printa.
- 232 Ως προς το προϊόν Duplex KO, η προσφεύγουσα λέει, χωρίς να αποκρουσθεί από την Επιτροπή, ότι, για την περιγραφή του προϊόντος αυτού στα στοιχεία τα οποία κοινοποιούσε στη Fides, χρησιμοποιούσε τα αρχικά ED. Περαιτέρω, στις στατιστικές της Fides, το χαρτόνι ED κατετάσσετο μαζί με το χαρτόνι GK1, ποιότητα γκριζου χαρτονιού (Graukarton).
- 233 Όπως επίσης προκύπτει από την από 8 Μαρτίου 1989 επιστολή της προσφεύγουσας (προαναφερθέν έγγραφο D-7-5), η αναγγελθείσα για το προϊόν Duplex KO ανατίμηση (7 DM) ήταν κατώτερη εκείνης που είχε συμφωνηθεί εντός της PG Paperboard (βλ. τον συνημμένο στην απόφαση πίνακα Δ) και εκείνης την οποία ανήγγειλε η προσφεύγουσα για τα προϊόντα Supra, Bona και Printa. Αντιθέτως, η αναγγελθείσα για το προϊόν Duplex KO ανατίμηση ήταν η ίδια με την αναγγελθείσα για το προϊόν Silbergrau (γκρίζο χαρτόνι κατασκευαζόμενο από την προσφεύγουσα).
- 234 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το ότι ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας είπε, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, ότι «ορισμένοι από τους ανταγωνιστές μας έλεγαν ότι [το Duplex KO] ενέπιπτε στην κατηγορία UD [...]» («some of our competitors said [Duplex KO] could be put into the category of UD [...]»), δεν αποτελεί επαρκή απόδειξη του ότι οι στρεφόμενες κατά του ανταγωνισμού συζητήσεις που διεξήγοντο εντός ορισμένων οργάνων της PG Paperboard αφορούσαν το προϊόν αυτό.
- 235 Εν όψει των προεκτεθέντων, η Επιτροπή απέδειξε ότι η διαπιστωθείσα παράβαση κατελάμβανε το προϊόν Printa, δεν απέδειξε όμως ότι κατελάμβανε και το προϊόν Duplex KO.

— Περί του κύκλου εργασιών που χρησιμοποιήθηκε κατά την επιμέτρηση του προστίμου

- 236 Είναι αδιαμφισβήτητο ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο υπολογίστηκε βάσει του κύκλου εργασιών των πωλήσεων της χαρτονιού εντός της Κοινότητας το 1990. Το μέγεθος αυτό, που κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή με επιστολή της 25ης Σεπτεμβρίου 1991, καλύπτει το σύνολο των πωλήσεων των κατασκευαζομένων από την προσφεύγουσα προϊόντων χαρτονιού. Όπως όμως προκύπτει από τις προεκτεθείσες σκέψεις, τα προϊόντα Silbergrau και Duplex ΚΟ δεν καταλαμβάνονται από τη διαπιστωθείσα παράβαση.
- 237 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι το ύψος του προστίμου υπολείπεται, ούτως ή άλλως, κατά πολύ του οριζομένου στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ανωτάτου ορίου των προστίμων, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, που επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται παρόμοιες καταστάσεις κατά τρόπο διαφορετικό, εκτός εάν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς, η Επιτροπή όφειλε να στηριχθεί, όπως έκανε και για τις λοιπές σκοπούμενες στο άρθρο 1 της αποφάσεως επιχειρήσεις, στον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε η προσφεύγουσα στον τομέα του χαρτονιού εντός της Κοινότητας κατά το 1990, μέσω των πωλήσεων των προϊόντων τα οποία αφορά η διαπιστωθείσα παράβαση και μόνον.
- 238 Το ότι η προσφεύγουσα δεν επιμέρισε ανά κατηγορία προϊόντων τον κύκλο εργασιών της που κάλυπτε το σύνολο των προϊόντων χαρτονιού τα οποία κατασκευάζει, παρά το σχετικό αίτημα που της είχε απευθύνει η Επιτροπή με την από 24 Μαΐου 1994 επιστολή της, δεν αποτελεί επαρκή δικαιολογία.
- 239 Με την από 24 Μαΐου 1994 επιστολή της, η Επιτροπή εξήγησε τους λόγους για τους οποίους τα προϊόντα Printa και Duplex ΚΟ έπρεπε να θεωρηθούν ως χαρτόνι κατά την έννοια της διαδικασίας. Κάλεσε, άλλωστε, την προσφεύγουσα να εμφανίσει αναλυτικά στοιχεία για τα πέντε τελευταία έτη για όλα τα χαρτόνια GD, το Duplex ΚΟ και το γκριζο χαρτόνι, ζητώντας να της αποσταλούν οι σχετικές πληροφορίες στις 31 Μαΐου 1994 το αργότερο.

- 240 Η προσφεύγουσα απάντησε στην παραπάνω επιστολή μόλις την 1η Ιουλίου 1994, επαναλαμβάνοντας την άποψή της ότι τα προϊόντα Printa και Duplex ΚΟ δεν έπρεπε να αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας, χωρίς να προσκομίσει, όπως όφειλε, τον αιτηθέντα επιμερισμό των κύκλων εργασιών της.
- 241 Ωστόσο, η από 24 Μαΐου 1994 επιστολή της Επιτροπής δεν περιείχε καμία αναφορά στο άρθρο 11 του κανονισμού 17. Η Επιτροπή όμως δεν ηδύνατο να αγνοεί ότι ο κύκλος εργασιών στον οποίο στηρίχτηκε περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε μέσω πωλήσεων γκριζού χαρτονιού (Silbergrau), γι' αυτό και ήταν μεγαλύτερος του δέοντος, ασχέτως του εριζομένου ζητήματος της ορθής κατατάξεως των προϊόντων Printa και Duplex ΚΟ.
- 242 Υπ' αυτές τις συνθήκες, όφειλε να απευθύνει στην προσφεύγουσα αίτηση παροχής πληροφοριών βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, για να λάβει απ' αυτήν τα στοιχεία που της ήσαν αναγκαία για την ορθή επιμέτρηση του προστίμου. Επομένως, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της ότι ο μεγαλύτερος του δέοντος κύκλος εργασιών στον οποίο στήριξε τον υπολογισμό του προστίμου ήταν αποκλειστικά αποτέλεσμα της συμπεριφοράς της ίδιας της προσφεύγουσας κατά τη διοικητική διαδικασία.
- 243 Εφόσον η προσφεύγουσα προσκόμισε, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, στοιχεία βάσει των οποίων αποδεικνύονται τα ποσοστά των πωλήσεων χαρτονιού εντός της Κοινότητας το 1990, που αντιστοιχούν στις πωλήσεις των προϊόντων τα οποία δεν αφορά η διαπιστωθείσα παράβαση, το Πρωτοδικείο θα προβεί, στο πλαίσιο της ασκήσεως της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας επί των προστίμων, σε μείωση του ύψους του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ο πραγματοποιηθείς μέσω των πωλήσεων των προϊόντων Printa και Duplex ΚΟ κύκλος εργασιών δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη κατά την επιμέτρηση του προστίμου (βλ. σκέψη 278 κατωτέρω).
- 244 Ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί κατά τα λοιπά.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί περιορισμένης συμμετοχής της προσφεύγουσας στα όργανα της PG Paperboard και περί ελλείψεως προθέσεως παραβάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 245 Η προσφεύγουσα παραπέμπει, κατά βάση, στους λόγους ακυρώσεως τους οποίους επικαλέστηκε προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως. Επί βραχύ μόνο χρονικό διάστημα μετέσχε στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides και σποραδικώς μόνον στις συνεδριάσεις της JMC. Δεδομένου άλλωστε του ειδικού σκοπού αυτής της συμμετοχής, της σαφώς υποδεεστέρας θέσεώς της στην αγορά και του γεγονότος ότι δεν μετείχε στις φερόμενες συμπράξεις για το παραγωγικό δυναμικό ή τα μερίδια αγοράς, η Επιτροπή δεν εφάρμοσε ορθά τα κριτήρια της αιτιολογικής σκέψεως 169 της αποφάσεως. Η προσφεύγουσα επικαλείται σχετικώς άνιση μεταχείριση σε σχέση με τις επιχειρήσεις που μετείχαν πλήρως στη σύμπραξη, δεδομένου ότι, όπως φαίνεται, η Επιτροπή υπολόγισε το πρόστιμο που της επέβαλε βάσει του κοινού συντελεστή του 7,5 % του κύκλου εργασιών.
- 246 Και αν ακόμη υποτεθεί ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 85 της Συνθήκης, θεωρούσε θεμιτή τη συμμετοχή της στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides και τη σποραδική της συμμετοχή σε κάποιες συνεδριάσεις της JMC, εφόσον μάλιστα ο σκοπός της συμμετοχής της αυτής τελούσε σε κατάφωρη αντίθεση προς τα συμφέροντα των άλλων παραγωγών. Αναγνωρίζει ότι η μείωση του προστίμου κατά 25/60 — όπου ο παρονομαστής του κλάσματος αντιπροσωπεύει τη συνολική διάρκεια της παραβάσεως, εκφρασμένη σε μήνες, στην οποία ανήγαγε η Επιτροπή την επιμέτρηση των κατ' ιδίαν προστίμων — εκτιμά ορθώς τη βραχεία διάρκεια της ενδεχομένης συμμετοχής σε αθέμιτη σύμπραξη.
- 247 Εξ άλλου, δεν είναι ορθό το λεγόμενο στην απόφαση ότι ο διευθυντής της παραδέχτηκε, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, ότι υπήρχε ένας γενικός κανόνας ότι δεν έπρεπε να διατηρείται κανένα ενοχοποιητικό σημείωμα σχετικό με τις συνεδριάσεις της JMC.
- 248 Η Επιτροπή διατείνεται ότι έλαβε υπόψη τον σχετικά υποδεέστερο ρόλο της προσφεύγουσας εντός του κλάδου στηριζόμενη στον κύκλο εργασιών για το χαρτόνι. Ορθώς επίσης εκτίμησε τη βραχύτερη διάρκεια της συμμετοχής της στη

σύμπραξη παρέχοντάς της έκπτωση 25/60 επί του ύψους του προστίμου. Τέλος, το ότι δεν εθεώρησε την προσφεύγουσα ως μία από τους επί κεφαλής δείχνει ότι η μικρότερη συμμετοχή της στη σύμπραξη ελήφθη υπόψη.

- 249 Ως προς το επιχείρημα της προσφεύγουσας περί ελλείψεως προθέσεως παραβάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι μία παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως, αρκεί το ότι η επιχείρηση δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η επίμαχη συμπεριφορά είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1989, 246/86, *Belasco κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1989, σ. 2117, σκέψη 41). Περαιτέρω, εν όψει της σοβαρότητας και του κατάφωρου χαρακτήρα της παραβάσεως, που ρητώς καλύπτεται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αμφισβητήσει σοβαρά το ότι είχε γνώση του αντίθετου στον ανταγωνισμό σκοπού της συμπράξεως (προαναφερθείσα απόφαση *ICI κατά Επιτροπής*, σκέψεις 344 και 353). Το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες στην παράβαση προσπάθησαν να διατηρήσουν μυστικές τις συμφωνίες τους μαρτυρεί ότι είχαν επίγνωση του αθεμίτου χαρακτήρα της συμπεριφοράς τους (προαναφερθείσα απόφαση *Belasco κ.λπ. κατά Επιτροπής*, σκέψη 41, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-15/89, *Chemie Linz κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1992, σ. II-1275, σκέψη 350).

- 250 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ορθώς απετύπωσε στην απόφαση τις δηλώσεις του διευθυντή της προσφεύγουσας σχετικά με τα μέτρα που ελαμβάνοντο προς διαφύλαξη της μυστικότητας της συμπράξεως. Τονίζει σχετικά ότι στην ερώτηση αν όλοι οι μετέχοντες ε γνώριζαν ότι δεν έπρεπε να λαμβάνουν σημειώσεις, ο διευθυντής απάντησε: «Ίσως κάποιος να το είπε. Ναι, ίσως ναι.» («Well, maybe somebody said so. Yes, maybe yes»). Περαιτέρω, τα μέλη της συμπράξεως επιδίωξαν να την αποκρύψουν με έναν τρόπο που υπερέβαινε κατά πολύ το συνήθη βαθμό μυστικότητας, καθιερώνοντας, π.χ., ένα σύστημα μη ταυτοχρόνων αναγγελιών ανατιμήσεων (αιτιολογική σκέψη 73 της αποφάσεως).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 251 Ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως αποτελείται από δύο σκέλη. Με ένα πρώτο σκέλος, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, κατά την επιμέτρηση του προστίμου, η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθά την περιορισμένη συμμετοχή της στα όργανα της PG Paperboard. Με ένα δεύτερο σκέλος, αμφισβητεί ότι παρέβη εκ προθέσεως

το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Καθένα από τα σκέλη αυτά θα εξετασθεί χωριστά.

— Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

- 252 Η Επιτροπή απέδειξε ότι, ως εκ της συμμετοχής της στις συνεδριάσεις της JMC, η προσφεύγουσα μετείχε σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές και σε συμπαιγνία ως προς τους χρόνους διακοπής κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 1988 και τέλους 1990.
- 253 Αντιθέτως, έγινε δεκτό ότι η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να θεωρηθεί υπαίτια συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς.
- 254 Το Πρωτοδικείο θα εξετάσει τί συνέπειες ενδέχεται να έχει η περίσταση αυτή επί του ύψους του προστίμου στο πλαίσιο της ασκήσεως της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας επί των προστίμων, κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως (βλ. κατωτέρω σκέψεις 274 και 277).
- 255 Όσον αφορά τον υπολογισμό του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου, από πίνακα τον οποίο προσκόμισε η Επιτροπή απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι το ποσοστό του κύκλου εργασιών που χρησίμευσε προς τούτο ήταν εκείνο που εφαρμόστηκε στις επιχειρήσεις που δεν θεωρήθηκαν ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως, ήτοι 7,5 %. Προκύπτει επίσης ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη και την περιορισμένη διάρκεια της συμμετοχής της προσφεύγουσας στη σύμπραξη.
- 256 Εν όψει των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή εκτίμησε ορθά τον ρόλο της προσφεύγουσας εντός της συμπράξεως επιβάλλοντάς της πρόστιμο αντιστοιχούν με τελικό ποσοστό 4,4 % του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε το 1990 στην κοινοτική αγορά χαρτονιού, ήτοι τον συντελεστή 7,5 % αναχθέντα στη χρονική διάρκεια της παραβάσεως που καταλογίστηκε στην προσφεύγουσα.

257 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος της παραβάσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

— Επί του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

258 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 167, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, «οι επιχειρήσεις στις οποίες αλευθύνεται η [...] απόφαση παρέβησαν εκ προθέσεως το άρθρο 85».

259 Κατά πάγια νομολογία, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι μια παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως, δεν είναι απαραίτητο η επιχείρηση να είχε επίγνωση ότι παρέβαινε την απαγόρευση του άρθρου 85 της Συνθήκης· αρκεί το ότι δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η επίμαχη συμπεριφορά είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς (προαναφερθείσα απόφαση *Belasco* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 41, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 1992, T-61/89, *Dansk Pelsdyravlerforening* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1931, σκέψη 157).

260 Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα μετείχε στις συνεδριάσεις του JMC, οργάνου του οποίου τον αντίθετο στον ανταγωνισμό σκοπό απέδειξε η Επιτροπή, καθώς και στις εναρμονισμένες ανατιμήσεις.

261 Επί πλέον, η διαπιστωθείσα εις βάρος της προσφεύγουσας παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης είχε κατάφωρο χαρακτήρα.

262 Τέλος το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ο εκπρόσωπός της στην ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση δεν παραδέχτηκε ότι οι μετέχοντες στις συνεδριάσεις της JMC απειρέποντο από την τήρηση σημειώσεων πρέπει να θεωρηθεί αλυσιτελής.

- 263 Συγκεκριμένα, η έλλειψη επισήμων πρακτικών και η σχεδόν παντελής έλλειψη σημειώσεων εσωτερικής χρήσεως από τις συναντήσεις της JMC συνιστούν, εν όψει του πλήθους, της χρονικής διάρκειας και της φύσεως των διεξαγομένων εκεί συζητήσεων, επαρκή απόδειξη του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι οι μετέχοντες απετρέποντο από του να τηρούν σημειώσεις.
- 264 Κατά συνέπεια, το δευτέρο σκέλος του λόγου ακυρώσεως είναι αβάσιμο.
- 265 Εν όψει των προεκτεθέντων, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί προσβολής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 266 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι επλήγη η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, καθ' όσον δεν της μειώθηκε το πρόστιμο, παρά τη διάθεση συνεργασίας την οποία επέδειξε. Παραδέχθηκε αυθορμήτως τη σποραδική συμμετοχή της στις συνεδριάσεις της JMC και τη συμμετοχή της στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides. Ειδικότερα, η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η προσφεύγουσα συνεργάστηκε όσον αφορά τη συμμετοχή της στις συνεδριάσεις της JMC. Συνεργάστηκε, επομένως, κατά το μέτρο του δυνατού, διότι δεν θα μπορούσε να παραδεχθεί μια συμμετοχή που δεν υπήρχε.
- 267 Συνεπώς, η Επιτροπή μεταχειρίστηκε δυσμενώς την προσφεύγουσα, καθ' όσον μείωσε κατά τα δύο τρίτα τα πρόστιμα τα οποία επέβαλε στη Rena και τη Stora, χωρίς να παράσχει ανάλογη μείωση στην προσφεύγουσα.

- 268 Η προσφεύγουσα έτυχε επίσης δυσμενούς μεταχειρίσεως έναντι των επιχειρήσεων των οποίων το πρόστιμο μειώθηκε κατά ένα τρίτο διότι, στις απαντήσεις τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν είχαν αμφισβητήσει τις διατυπωμένες εις βάρος τους αιτιάσεις.
- 269 Η Επιτροπή διατείνεται ότι η συνεργασία της προσφεύγουσας δεν ήταν καίρια για την απόδειξη των πραγματικών περιστατικών. Παραδέχτηκε μεν τη συμμετοχή της σε ορισμένες συναντήσεις της JMC, εξακολούθησε όμως να υποστηρίζει ότι μετείχε σ' αυτήν απλώς και μόνο για να λαμβάνει ακριβείς πληροφορίες για την αγορά εν όψει επενδύσεως που είχε σκοπό να κάνει. Αμφισβήτησε δε κάθε συμμετοχή της σε αθέμιτη συμπαιγνία ως προς τις τιμές και τις ποσότητες.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 270 Με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η προσφεύγουσα παραδέχτηκε ότι είχε μετάρχει στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides, καθώς και σε ορισμένες συνεδριάσεις της JMC. Ωστόσο, με την ίδια απάντηση αμφισβήτησε, όπως έπραξε εκ νέου στο εισαγωγικό της δίκης έγγραφό της, ότι είχε μετάρχει σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές και σε συμπαιγνία ως προς τους χρόνους διακοπής.
- 271 Η Επιτροπή καλώς έκρινε ότι η απάντηση αυτή της προσφεύγουσας δεν συνιστά συμπεριφορά δικαιολογούσα μείωση του προστίμου λόγω συνεργασίας κατά τη διοικητική διαδικασία. Τέτοια μείωση δικαιολογείται μόνον εάν η συμπεριφορά διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 393).
- 272 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.
- 273 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 1, όγδοη περίπτωση, της αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί έναντι της προσφεύγουσας και ότι το άρθρο 2 πρέπει να ακυρωθεί εν μέρει έναντι αυτής.

- 274 Όσον αφορά το επιβληθέν στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως πρόστιμο, πρέπει κατ' αρχάς να κριθεί αν το γεγονός ότι η διαπραχθείσα από την προσφεύγουσα παράβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενέχει συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς πρέπει να συνεπάγεται μείωση του ύψους του ποσού αυτού.
- 275 Στο πλαίσιο της ασκήσεως της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η διαπιστωθείσα εις βάρος της προσφεύγουσας παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης εξακολουθεί να έχει τέτοια βαρύτητα ώστε να μη δικαιολογείται μείωση του προστίμου.
- 276 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε στις συναντήσεις της PWG, γι' αυτό και δεν τιμωρήθηκε ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως. Εφόσον δε, κατά την έκφραση της Επιτροπής, δεν έπαιξε ρόλο «υποκινητή» της συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 170, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως), το επίπεδο του προστίμου που της επιβλήθηκε ανήλθε σε 7,5 % του κοινοτικού της κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε στον τομέα του χαρτονιού το 1990. Αυτό όμως το γενικό επίπεδο των προστίμων παρίσταται δικαιολογημένο.
- 277 Περαιτέρω, έστω και αν η Επιτροπή εσφαλμένως έκρινε ότι οι μη εκπροσωπούμενοι στην PWG παραγωγοί ήσαν «απολύτως ενήμεροι» της συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς (αιτιολογική σκέψη 58, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως), από την ίδια την απόφαση προκύπτει ότι σχετικά με το «πάγωμα» των μεριδιών αγοράς διαβουλευόνταν οι μετέχουσες στην PWG επιχειρήσεις (μεταξύ άλλων, αιτιολογική σκέψη 52) και ότι καμμία συζήτηση δεν γινόταν για τα μερίδια τα οποία κατείχαν στην αγορά οι παραγωγοί που δεν εκπροσωπούνταν εντός αυτής. Όπως άλλωστε δήλωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 116, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, «λόγω της ίδιας της φύσης των συμφωνιών κατανομής της αγοράς (ιδίως το “πάγωμα” των μεριδιών της αγοράς που περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις 56 και 57), συμμετείχαν σε αυτές κυρίως οι μεγάλοι παραγωγοί». Η συμπαιγνία, επομένως, ως προς τα μερίδια αγοράς, που εσφαλμένα καταλογίστηκε στην προσφεύγουσα, είχε, κατά την ίδια της Επιτροπής, επικουρικό μόνο χαρακτήρα σε σχέση προς τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές.
- 278 Σχετικά με τους λόγους που αποσκοπούν στην ακύρωση ή τη μείωση του προστίμου, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή εσφαλμένα στηρίχτηκε, κατά την επιμέτρησή του, στον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε η

προσφεύγουσα μέσω των πωλήσεων των προϊόντων Printa και Duplex ΚΟ το 1990. Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα διεβίβασε δήλωση, βεβαιωθείσα από ορκωτό λογιστή, που εμφανίζει επιμερισμό, ανά προϊόν χαρτονιού, του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε το 1990. Βάσει της δηλώσεως αυτής, το Πρωτοδικείο είναι σε θέση να προσδιορίσει ποιο μερίδιο του κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας συνυπολογίστηκαν εσφαλμένα από την Επιτροπή. Επειδή οι λοιποί λόγοι ακυρώσεως απορρίφθηκαν, το Πρωτοδικείο, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, καθορίζει το ύψος του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως προστίμου σε 730 000 ECU.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ²⁷⁹ Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Επειδή η προσφυγή έγινε μερικώς μόνον δεκτή, το Πρωτοδικείο, κατά δικαία κρίση των περιστάσεων της υποθέσεως, αποφασίζει ότι κάθε διάδικος θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα),

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 1, όγδοη περίπτωση, της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι).

- 2) Ακυρώνει έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως 94/601, πλην των ακολούθων χωρίων:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

- 3) Καθορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 94/601 σε 730 000 ECU.
- 4) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 5) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Vesterdorf

Briët

Lindh

Potocki

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Μαΐου 1998.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς	II - 1049
Διαδικασία	II - 1056
Αιτήματα των διαδίκων	II - 1058
Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 1 της αποφάσεως	II - 1058
Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως της υποχρέωσης αιτιολογήσεως και παραγνωρίσεως των υποχρεώσεων περί βάρους αποδείξεως	II - 1058
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1058
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1060
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε σε μυστικές και θεσμοθετημένες συναντήσεις και τακτικές συμφωνίες για τις τιμές	II - 1062
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1062
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1064
— Για τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε «μυστικές και θεσμοθετημένες συναντήσεις»	II - 1065
— Για τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές .	II - 1067
— Για τον νομικό χαρακτηρισμό της παραβατικής συμπεριφοράς	II - 1072
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε στη θέση των ανατιμησεων σε εφαρμογή	II - 1073
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1073
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1074
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς και σε συμπαιγνία ως προς το παραγωγικό δυναμικό	II - 1075
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1075
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1077
— Ως προς τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία για τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής	II - 1078
— Επί της συμμετοχής της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς	II - 1085
	II - 1127

Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως ως προς τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides	II - 1089
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1089
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1090
Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως	II - 1091
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1091
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1094
Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου	II - 1100
Επί των λόγων ακυρώσεως που αφορούν θέματα αναπτυχθέντα με κοινές αγορεύσεις	II - 1100
Επί των λόγων ακυρώσεως ότι η Επιτροπή αφενός μεν έλαβε υπόψη εσφαλμένο κύκλο εργασιών, αφετέρου δε παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως προσβάλλοντας τα δικαιώματα του αμυνομένου	II - 1102
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1102
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1107
— Επί των επιχειρημάτων περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας	II - 1108
— Περί του αν η παράβαση κατελάμβανε τα προϊόντα Printa και Duplex KO	II - 1113
— Περί του κύκλου εργασιών που χρησιμοποιήθηκε κατά την επιμέτρηση του προστίμου	II - 1116
Επί του λόγου ακυρώσεως περί περιορισμένης συμμετοχής της προσφεύγουσας στα όργανα της PG Paperboard και περί ελλείψεως προθέσεως παραβάσεως	II - 1118
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1118
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1119
— Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως	II - 1120
— Επί του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως	II - 1121
Επί του λόγου ακυρώσεως περί προσβολής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως	II - 1122
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1122
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1123
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 1125